

20 ОЖИСТОБАЈ

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

БРОЈ 129 ГОД. IV

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА

БЕОГРАД, 16 МАЈА 1947

ВЛАЈКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ. 23.003 и 20-443

ЦЕНА БРОЈУ 2 ДИН.

Београдска омладина пред новим задацима

Другог фебруара ове године одржана је градска конференција београдске омладине на којој је, поред осталог, заказано и такмичење свих организација у Београду поводом Другог конгреса Народне омладине Србије. Поред међусобног такмичења скоро сви рејони заказали су такмичење појединим градовима у Србији. Тако се на пр. Први рејон такмичи са Новим Садом, Трећи рејон са Нишом, Четврти рејон са Светозаревом итд.

Ово се такмичење битно разликовало од ранијих такмичења и по суштини и по организованости.

Ово није дало београдској организацији само резултате у дифрама који би јој донели конгресну заставу, него је она кроз њега решила и неке проблеме, који су од неочекиване користи за њен даљи развој.

Рад актива Народне омладине у предузећима, пре такмичења углавном се своди на обично конференсање и решавање ситних, споредних задатака који ни у ком случају нису били главни задаци наше радничке омладине. Није било довољно сарадње ни са синдикалним подружницама ни са управима предузећа. Активи су често постављали задатке пред омладину који су покатакд били у супротности са задатком читавог радног колектива. Кроз ово такмичење организација Народне омладине у предузећима успела је да пронађе углавном, своје право место и да се оријентисе на свој најглавнији задатак, на производњу. Уз мале недостатке, скоро сви састанци које су одржали раднички активи били су корисни и продуктивни и често су дали иницијативу за побољшање извесних недостатака, које је касније прихватио читав радни колектив. То је случај са „Иваном Милутиновићем“ у Земуну, „Микроном“, „Пролетером“, итд. Због тога је ово такмичење успело да избаци и више омладинаца-ударника и више похвалених, него што је то био случај прошлог такмичења.

Данас у београдским фабрикама 3.064 радника-омладинца испуњавају норму, а 1755 омладинаца превазилажу норму за више процената. Проглашено је 269 омладинаца за ударнике. 1840 омладинаца је похваљено. Скоро у свим предузећима основани су стручни кружоци који раде под руководством омладинске организације, уз пуно помоћ мајстора и инжењера. Они су од неочекиване користи за стручно уздицање наше радничке омладине. Сви ови успеси углавном су постигнути захваљујући врло озбиљној и правилној организацији такмичења и они ће дати потстрека београдској радничкој омладини да се још озбиљније спрема за ново такмичење.

На почетку такмичења народна средњошколска омладина имала је врло слабе резултате у учењу. Тежнште рада средњошколске омладине било је баш испуњење овог главног задатка. Формиране су 1184 групе за учење, преко којих је, истина само делимично, побољшан успех у учењу. Поред тога одржано је 2227 ванредних часова, на којима је присуствовало 13.458 ученика. Велики утицај на интензивнији рад слабих ученика имала је одлука Централног већа, по којој ниједан ученик са slabим оценама не може да иде на Омладинску пругу Шамац—Сарајево. Примери железничке школе, где у старијим разредима има свега три слаба ученика и Шесте мушке гимназије где је број слабих оцена спао на 500 од 1500, колико је било у првом полутођу, јасно показују да је средњошколска омладина озбиљно почела да решава овај свој најважнији задатак. Ако се томе дода да су фестивали школске омладине успели у потпуности, да је школска омладина дала на радовима на уређењу Терезија 30.000 радних часова, онда ће се имати донекле преглед њеног рада.

И у културном раду Народна омладина Београда постигла је знатан успех. По први пут културни рад обухватио је неколико хиљада омладинаца. Знатне резултате показали су и ученици у привреди. Схватајући велику важност физкултуре, 6.887 омладинаца пријављено је за физкултурну значку. По активима фабрика и предузећа почела је да се уводи гимнастика.

Највећи недостатак овог такмичења била је слаба агитација. Она је била скоро увек општа, празна, некорисна, те није успела да улије потстрека за даље успехе. Популарисање ударника, одличних ђака, агитационе табле, графика, пароле — све је то било недовољно и врло штуро за агитацију која треба да прави овако велико и широко такмичење. Нема сумње, да се и овај проблем у организацији будућег такмичења мора решити и да се без добро организоване агитације не може ни замислити добро организовано такмичење.

Савезна скупштина је донела и објавила уочи Првог маја Петогодишњи план изградње наше земље. Он је обавезао све наше народе, а самим тим и омладину, да озбиљно, енергично и систематски приђе његовом решавању и испуњењу. Други конгрес Народне омладине Србије решаваће на који ће начин омладина Србије учествовати у испуњењу плана. Те одлуке биће главне смернице и главни задаци и за омладину Београда.

Омладинска организација Београда се већ више од месец

дана припрема да што организованије дочека ново такмичење. Нема сумње да ће ово бити конкретније и боље припремљено баш због тога што му је Петогодишњи план дао јасну перспективу, одредио тачну линију. И овога пута главни задатак има радничка омладина јер ће се главна борба за испуњење плана одвијати у предузећу — у привреди. Због тога активи радничке омладине настоје да се солидно спреме за нове обавезе. Главно питање обавезе биће постизавање и испуњење производног плана који се темељи на Петогодишњем плану. У том циљу већ се праве планови заједно са управама подружница и управником предузећа у којима су одређени задаци омладине у предузећима. Важно место у такмичењу радничке омладине биће и следећи задаци: изградња радничких станова, синдикалних домова, физкултурних сала и терена — уређење фабричких дворшита и зграда итд. У току овог лета свако предузеће имаће своје физкултурно игралиште, на коме ће вежбати и омладина.

Народне власти у Београду преко својих грађевинских предузећа ступају у ово лето са планом обимне грађевинске делатности. Радови на изградњи Београда већ су почели. Омладинска организација Београда примила је на себе један део тих послова. До краја јуна омладинска организација даваће дневно по 1.000 омладинаца на радништа, а тај број ће се у току лета прилично повећати. Ако се овом дода да ће око 10.000 омладинаца поћи на изградњу Омладинске пруге, да ће преко 1.000 радити на подизању фабрике машина алатљика у Железнику и да ће око 1.500 омладинаца учествовати на изградњи „Пионирске железнице“ онда ће бити јасно колико ће богата у раду бити ова летња сезона, и шта ће све омладина Београда учинити у њој. Курсеви за команданте радних бригада већ су почели, а преко 200 омладинаца оспособљава се за тесаре, зидаре и друге мајсторе који ће бити неопходни за извођење ових радова.

Овако велики задаци могу се извршити само ако их све основне организације Народне омладине у Београду озбиљно схвате и ако настоје да изврше свестране, детаљне припреме за сваку ствар, а која на први поглед можда изгледа ситна и незначајна. Познајући рад београдске омладине и њена досадашња залагања, имајући на уму да код ње још увек стоји задатак III конгреса Народне омладине Југославије, може се са сигурношћу очекивати да ће београдска омладина са успехом извршити и ове задатке.

Данило ПУРИЋ
Претседник Градског одбора Народне омладине Београда

Рато Дуговић подноси реферат на састанку Седмог пленума Централног већа Народне омладине Југославије

ПОВОДОМ САСТАНКА ЦЕНТРАЛНОГ ВЕЋА НАРОДНЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Народна омладина у остваривању Петогодишњег плана

Остварење и пребацивање Петогодишњег плана развоја народне привреде ФНРЈ захтева од свих наших народа, од сваког нашег човека посебно, потпуно и крајње залагање свих снага. Ова борба за испуњење плана природно да је у исти мах и најважнији задатак Народне омладине Југославије. Да би и Народна омладина узела одговорну улогу у извршењу плана, снагом своје организације, својом пожртвованошћу и радним сланом, пре неколико дана на састанку Седмог пленума Централног већа Народне омладине Југославије размотрени су задаци и донети закључци у вези са учењем Народне омладине Југославије у извршењу Петогодишњег плана. Поред тога, на састанку је донета врло важна одлука — Народна омладина Југославије обавезала се да ће до 29 новембра завршити изградњу пруге Шамац — Сарајево.

Као први и основни задатак Седми пленарни састанак Централног већа ставио је пред омладинске организације детаљно упознавање омладине и омладинских руководилаца са планом. Ово упознавање вршиће се преко семинара за руководиоце, масовних предавања која ће за омладину држати наши привредни и јавни радници, затим преко омладинске штампе разних издања у којима ће се објашњавати значај плана итд. Агитација и популарисање плана треба стално и непрекидно вршити како би се чланови Народне омладине упознали не само са планом уопште, него и са непосредним задацима плана свога предузећа, школе, фабрике и села. У исти мах оваква агитација још више ће развити будност омладинаца према саботерима и непријатељима наше земље.

У остварењу плана посебну и најважнију улогу свакако ће одиграти радничка омладина. Њен је задатак да, максимално користећи машинске снаге и производњу а да при томе квалитет не опадне него напротив да се побољша, затим да стално што више штеди сировине и да чува машине. Да би се све то постигло радничка омладина мора да оствари техничком, да се стручно усаврши путем разних стручних курсева, стручних школа и техникума, који ће се организовати у заједници са управама предузећа и синдикалним организацијама.

Задаци Народне омладине на селу су да свим својим снагама помогну народној власти у обрађивању земље. При томе

треба pazити да квалитет ораде земље буде све бољи и бољи. Поред тога, задатак је Народне омладине на селу да уздиже наше сточарство и да се упозна са модерним начином рада у пољопривреди.

Даље је у закључцима Седмог пленарног састанка Централног већа нарочито наглашена потреба организованог настављања такмичења како међу радничком тако и међу селачком омладином, при чему ударништво и новаторство треба учинити одликом у раду сваког омладинца и омладинске организације.

Али, да би се план испунио на време, нашој земљи потребна је још већи број стручњака, квалификованих радника, техничара и факултетски образованих кадрова. Због свега тога омладинске организације треба да развију љубав код омладинаца према техници, треба свуда да се формирају кружоци, „Техника и спорт“, а у школама сваки омладинац мора потпуно да овлада свим оним материјалом који му пружа школа или факултет.

За време извршења плана

исто тако задатак је организација Народне омладине да преузима и даље, у споразуму са Планском комисијом, веће радне акције које су неопходне за развој наше привреде. На овим тим акцијама треба непрекидно радити на подизању продуктивности и квалитета рада, организације, штедњи материјала итд. Све ове акције морају по брзини рада и квалитета у раду да буду пример осталим радовима у извршењу Петогодишњег плана.

Да би се све то постигло, да би Народна омладина могла у потпуности да изврши све ове задатке потребно је да се настави још интензивније са изучавањем марксистичко-ленинистичке науке, политичке економије и осталих друштвених наука. Све ће то бити моћно оружје које ће допринети бржем остварењу првог Петогодишњег плана.

Спроводећи у живот одлуке Седмог пленума Централног већа, својим доприносом у извршењу Петогодишњег плана, омладина ће помоћи да се створе сви услови за још лепши живот наших народа.

Коначни резултати избора за народне одборе у Београду

Рејонске изборне комисије и Градска комисија, после прописаног законског рока од 15 дана од дана избора, објавили су

12 маја ове године следеће коначне резултате избора за рејонске и Градски народни одбор Београда:

Рејони	Процент учешћа бирача	Процент за кандидате Рејонског народног одбора	Процент за кандидате Градског народног одбора
I	91,44%	90,12%	90,77%
II	90,96%	91,54%	92,08%
III	93,39%	90,82%	91,48%
IV	90,16%	89,72%	90,53%
V	94,18%	90,68%	91,03%
VI	94,05%	91,14%	92,15%
VII	92,38%	93,99%	93,22%
Земун	91,75%	96,81%	97,14%
Укупно за Београд	92,28%	91,85%	92,30%

Комисије су добиле и бирачке листиће 3.338. Београђана који се налазе на отслужењу војног рока у Југословенској армији и укључиле их у коначне резултате избора.

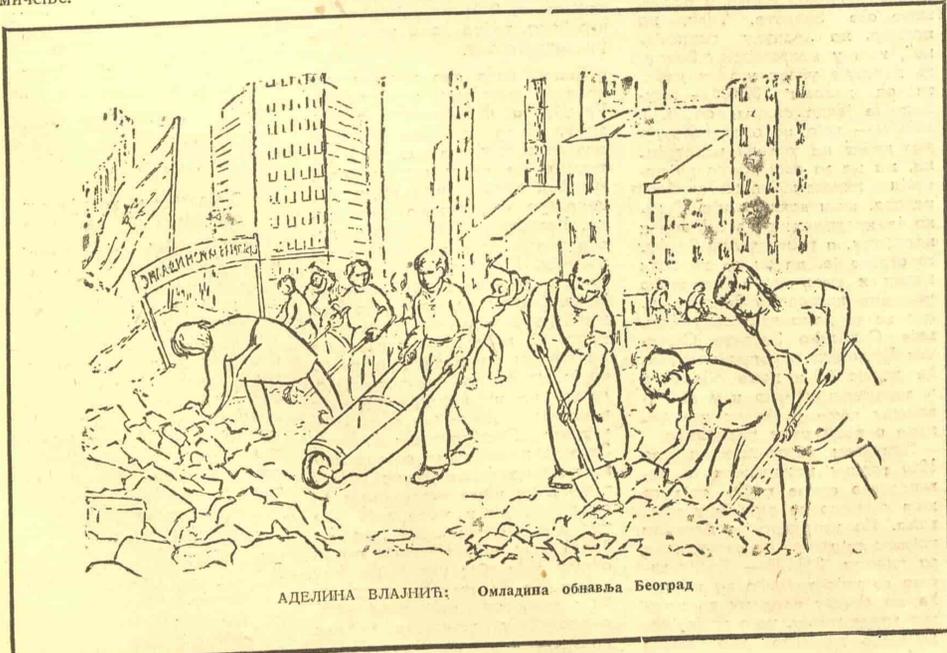
Изборне комисије су констатовале да су избори обављени по одредбама закона и да су их сви изборни органи правилно спровели.

Како на само спровођење избора, тако и на све досадашње изборне радње није било ни једне жалбе, нити је било

неправилности које би могле утицати на ток и исход самих избора.

У свим изборним јединицама у Београду и Земуну изабрани су у народне одборе кандидати Народног фронта. За рејонске народне одборе изабрано је укупно 463 одборника, а за Градски 200.

Рејонске изборне комисије и Градска, уручиле су на свечан начин уверења изабраним народним одборницима.

АДЕЛИНА ВЛАНИЋ: Омладина обнавља Београд

Зашто је нереалан финансијски план неких градских привредних предузећа

Проблеми градске, комуналне привреде не могу се одвојено третирати од проблема привредне целине у нашој земљи. Комунална привреда има своје посебно место, посебан значај и своје одређене задатке у планској изградњи земље. Међутим, чињеница је да је наша градска привреда у приличној мери занемарена.

Петогодишњи план је главни задатак пред којим се налази наша земља. Остварење и премашење Петогодишњег плана преобразиће нашу земљу од привредно-технички заостале у напредну, индустријски развијену и јаку државу. Индустријализација и електрификација даће основну материјалну базу за привредно изградњу земље. Али, у току спровођења плана индустријализације и електрификације ми ћемо подизати и животни стандард наших радних маса. Баш по тој линији подизања животног стандарда градска привреда има своје одређене задатке. Пре свега градска привреда треба да учини велике напоре у циљу задовољења потреба широких потрошачких радних маса, а исто тако и у циљу културног и социјалног подизања.

„Питање стила рада у нашој комуналној привреди, као и питање плана наше комуналне привреде, јесу за нас врло важна и непосредна питања која треба решавати са исто толико озбиљности и исто толико пажње као што морају да се решавају и питања индустријализације и електрификације наше земље и питања организационих форми, стила рада и плана наше крупне привреде“ (Б. Кидрич).

Међутим, преглед оствареног и предвиђеног промета по финансијском плану за први квартал 1947 године градских привредних предузећа у Београду показује да не постоји у довољној мери ни стила ни добро проученог плана. То се најбоље види из података о предвиђеном и оствареном промету, из којих се остварења финансијског плана предузећа.

Према прегледу оствареног и предвиђеног промета по финансијском плану за први квартал 1947 године стање изгледа овако (да наведемо само неколико карактеристичних случајева): Мање остварено према плану: Градско саобраћајно предузеће за 28,46 од сто; Водовод 100 од сто; Градска економија 100 од сто; Градско предузеће за промет лековима 33 од сто; Градско предузеће за воће и поврће 23,65 од сто; Предузеће за канцеларски материјал 39 од сто; Градско угоститељско предузеће 26,70 од сто; Предузеће за израду чаткава 48,34 од сто; Кројачка радионица 43 од сто; Предузеће за безалкохолна пића 92,54 од сто; Аутомеханичка радионица 91,80 од сто; Комунално грађевинско предузеће „Пут“ 48 од сто; „Комгран“ 32,90 од сто; „Авала“ 84,06 од сто; Градско браварско-лимарско инсталатерско предузеће 63 од сто; Сталорезачка радионица 65 од сто и тако даље.

С друге стране извесна градска предузећа показују да су премашили предвиђени план и да су више остварила од предвиђеног плана. Од предузећа овакве врсте на првом месту се налази Градско предузеће за колонизалну робу. Оно је превазишло план ни више ни мање него за 99,92 од сто. На друго место долази Предузеће за текстил и обућу, 82,50 од сто. Од осталих предузећа знатно су премашила план: Градска народна штедионица за 22,95 од сто; Комунално грађевинско предузеће „Дом“ за 45,79 од сто. Остала предузећа имају нормално премашење плана.

Средњи резултат по одељењима даје следећу слику: Комунално одељење мање је остварило план за 59,39 од сто; Финансијско одељење, у групи предузећа која су мање остварила план, 18,66 од сто, предузећа која су премашила план 9,98 од сто; Одељење трговине и снабдевања мање остварила 20,19 од сто, више остварила 36,33 од сто; Одељење индустрије и занатства мање остварила 46,76 од сто, превазила план 3,29 од сто; Грађевинско одељење, у групи одељења која су мање остварила план, просек је 66,24 од сто, у групи предузећа која су премашила план (само једно) 45,39 од сто и Занатско грађ. одељење 40,52 од сто, односно 0,91 од сто.

Као што се из ових података види проценти су, неспор-

но мални било да је план мање остварен или премашен и показују да се не ради заиста плански, простудирано, водећи рачуна о реалним могућностима сваког предузећа.

Наведена су предузећа са високим резултатима у превазињању или подбацивању у остварењу плана, јер су они врло карактеристична за реалан закључак о пословању наших градских предузећа. Нема сумње да су то нереални резултати и недопуштени у оваквим размерама. Једно предузеће може са више или мање успеха пословати; његов резултат зависи од стила у раду, од правилне организације рада. Али, финансијски план је у ствари план рада предузећа; то је финансијски израз читаве његове делатности. Од правилног и реалног постављања плана зависи и његове могућности пословања. Уколико је план више проучен, детаљно разрађен и одговара стварном капацитету предузећа и резултати ће бити стварнији. На првом месту финансијски план мора бити темељно израђен. Нормална отступања од плана могу се кретати највише до 15 од сто, било да је план мање остварен или да је премашио његово остварење. Ни у ком случају не би се смело десити да се план превази за 99,92 од сто, као што се то дешава Градском предузећу за колонизалну робу или Градском предузећу за текстил и обућу, које је премашило план за 82,50 од сто. То значи да су њихови планови нереално постављени, да нису узети у обзир сви елементи за састављање реалног финансијског плана, који би одговарао стварном капацитету предузећа и његовим тржишним могућностима.

Или обрнуто: Градски водовод уопште није остварио предвиђени финансијски план за први квартал 1947 године. Истина то су зимски месеци, када се из оправданих разлога не врши преглед утршка воде због опасности да од мраза не попракају апарати, али, према резултатима у априлу не види се да је учињено потребно залагање да се потраживања за јануар, фебруар и март остваре. „Шумадија“ није такође реално поставила промет и није узела у обзир, на пример, да је хартија рационарирана, што је, несумњиво, утицало на смањење њеног промета.

Треба нарочито указати на слабу организацију рада Градског угоститељског предузећа. Оно је у 1946 годину завршило са губитком. За први квартал 1947 године оно је мање остварило план за 26,70 од сто. Предузеће се нерационално води, руководство не поклања довољно пажње организацији рада по ресторанима. Добре резултате су показала предузећа: Градска штедионица, која је премашила план за 22,35 од сто и успела да оствари знатан износ непредвиђених прихода. Завод за стерилизацију млека превазио је незнатно план за 5,83 од сто, али је тиме постигао видне резултате. Завод је у прошлој години био пасиван, али је тенденција да буде мање пасиван, да повећа своје приходе што је, спроведени добру организацију и контролу над извршавањем задатака, и успео да постигне.

При оцени остварења финансијског плана треба водити рачуна да су многа предузећа имала тешкоће објективне или субјективне природе. Таква је случај са обунарском радионицом која није добила потребан материјал од надлежног министарства. Аутомеханичка радионица није имала такође потребан материјал, разне делове и тако даље.

Према резултатима постигнутим у првом кварталу ове године може се извући закључак да је финансијски план у појединим предузећима нереално постављен. Постављање плана није било у сагласности са реалним капацитетом предузећа и његовим стварним могућностима. Поједина руководства имају често и неправилна схватања финансијских планова и не прилажу им онај значај који треба да имају. Финансијски планови су често произвољно прављени. Један од разлога је и недовољна будност управе привредних предузећа и слаба координација рада са предузећима из своје надлежности, тако да није вршена темељита анализа тих планова.

За правилно и успешно пословање неопходно је потребно да се спроводи контрола над извршењем постављених задатака, редовним праћењем читавог процеса њиховог остварења. Добру организациона контрола омогућава да се

грешке и недостаци одмах уоче и да се благовремено оtkлањају. Није довољно да се учинени пропусти уоче тек при крају, јер грешке и недостаци у организацији неповољно утичу на остварење плана, на правилан ток и одвијање самог посла. Контрола у нашим градским предузећима није правилно спроведена, а у извесним предузећима није уопште спроведена. И то је један од разлога који је утицао на резултате оствареног и предвиђеног промета по финансијском плану за први квартал 1947 године.

Још једно питање које је у директној вези са пословањем градских привредних предузећа. Тиче се редовног уплаћивања планске добити. Основна средства за комуналну акумулацију јесу, осим разних облика опорезивања, пре свега добит комуналних предузећа. Међутим, уплаћивање планске добити није ишло најбоље. Сва предузећа прекорачила су рокове за уплату добити, а и рокове Поткомисије при ИНО-у за спровођење у живот уредба о акумулацији и ценама. Уплату добити предвиђене за први квартал 1947 године (јануар, фебруар и март) нису у уплатила предузећа Градског угоститељског предузеће 2.168.356, Градска поштарница 94.855 динара и Аутомеханичка радионица.

Оваква алкавост и несавесност у спровођењу уредба и испуњавању рокова не сме се више дозволити, јер изазива поремећај у остварењу финансијског плана, привредног плана уопште.

Резултати оствареног и предвиђеног промета по финансијском плану за први квартал ове године пружају нам драгоцено искуство и потребне елементе који нам могу послужити за бољу организацију рада, за реалније постав-

љање и остварење финансијског плана за наредни квартал. Одговорна руководства, у првом реду у самим предузећима, морају детаљно да проуче и изврше темељиту анализу мање остварених односно премашених резултата из првог квартала. Нарочито треба да проуче проценат којим је план остварен, да испитају свој досадашњи рад и изврше анализу општих резултата на испуњењу плана; потребно је да нарочито испитају отклонице узроке који ометају извршење плана; да даду реалну оцену досадашњег рада и да на основу свега тога предузму практичне мере за бољи рад свога предузећа у идućем периоду. Посебну анализу захтева упоређење предвиђених ставова и њихово стварно извршење за протекли период. Изгледа, да се поједина предузећа нису користила стеченим искуством из првог квартала, јер су нереално поставили своје планове. То се види из остварених резултата у априлу.

Ми смо прешли у планску привреду, а то значи да морамо радити по плану. Привредно предузеће не може данас радити без плана и то без темељито проученог плана. У нашој комуналној привреди постоје још увек извесне слабости; недостаци код наших привредника дух привређивања, дух оперативног руковођења да би се више смањило административни начин руковођења. Запажа се да се градском привредом не управља оперативно, да се не врши потребна контрола над извршењем постављених задатака. То су слабости којих се морамо што пре ослободити да се не би поновили исте грешке; на грешкама и стеченом искуству можемо много научити да убудуће не би грешили

М. МИЛОШЕВИЋ

НЕУРЕДНО ФИНАНСИСКО ПОСЛОВАЊЕ омогућава злоупотребе у предузећима

Инспекторат Контролне комисије Србије за град Београд извршио је у последње време преглед пословања у неколико привредних предузећа на основу пријава радника који државну народну имовину знају да цене и чувају.

Неким нашим руководиоцима привредних предузећа није јасно да су они у свом раду без уредног књиговодства унапред осушењени на хаотично стање у предузећу, на низ провентера и разних других материјалија, који по неким несвесним људима могу да учине. Као знамо да нам књиговодство пружа основ за свако проверавање свих пословних обрачуна, да нам служи за проверавање извршења привредног плана, за анализу структуре и развоја имовине, трошкова, цена коштања промета и успеха, онда је јасно, да ће сваки онај руководилац који је искрено примисао извршење поверене му дужности настојати да се у предузећу води уредно књиговодство, саобразно закону о једнообразном књиговодству.

Међутим, наши органи приликом задњег прегледа нису могли установити да је таква случај у Заводу за хемиско чишћење и бојење одела „Морави“ и у Фискултурној задрузи Србије.

Тако у „Морави“ све књиге које се воде нису оверене. Главни дневни ношењ је на основу података из одсека В. рејона, али није запечатен вољом, нити је печат утиснут (наводно тада војска нису имали, иако је то било 24 фебруара о. г.). Ма да су књиге оверене 24 фебруара књижење у њима вршено је почев од 1 јануара о. г., а оно је фактички вршено после 24 фебруара, јер су тада књиге и набављене. У дневнику је књижен само упоз по рачунима робе, док излас није уопште књижен. Излас из магацина врши се по цедуљцама са потписом примача без ичије овере. Утврђено је, да ове цедуљце нису до сада никде књижене, а нити су издасе у дупликату или трипликату. Дневник је ажуран само са 28 марта 1947 г. Прегледом магацинске службе утврђено је, да се требује и издасе материјал помоћу реверса без ичијега напона, и ако напон треба да буде потписан од управника предузећа. Исто тако не постоји ни довољна провера о потреби издатка. Сем тога, ничим се не правда издати материјал, а то је опет доказ да се о материјалу не води рачуна, те зато и управник Бранислав Ни-

волић може да каже, да нема увида да ли се сав материјал употреби у предузећу, али он „мисли да се рационално употребљава“. Тако на пр. бензин који је најважнији материјал у овом предузећу узима се без требовања и не постоји никаква евиденција колико се троши бензина. Управник Ниволић мисли да га радници узимају „теж за упале“.

Још је гори случај у Фискултурној задрузи Србије. Задруга има сталног књиговођу, стручњака за једнообразно књиговодство. Пре доласка књиговође, књиговодство је водио сам секретар Задруге, који је био и главни руководилац у самој радионици. Иако, као човек са трговачком асанејем, мора да познаје основне ствари из књиговодства исти је на пример вршио обрачуна по калкулацији за прерађену робу, а радионицама умеће, а о тим обрачунама у књиговодству нема никаквих материјалних доказа, што је и омогућило да су у Задрузи вршене непрекидне ситније па и крупније крађе.

Касније, када се почело водити књиговодство, од августа 1946, оно је све до данас вођено тако да се на основу њега не може добити ни приближно, а камоли тачно стање и пословање ове Задруге. Тако, на пример, на „Рачуну радионице“ који у књиговодству Задруге показује успех у виду добити од динара 730.000.— књижења је једна ставка од дин. 100.000.— која се овде исказује као добит на уштеди материјала, ма да за овај рачун не постоји никаква спецификација радова, нити калкулација. Ставка је промишљана по сећању и нагађању, а руководилац Задруге ставио је, да би се на неки начин и кроз књиге показало успешно пословање Задруге, иако за то нема никаквих гаранција. Секретар Задруге Светозар Дреновац и поред књиговође вршио је и даље обрачуна и издасе књижење усмено и у књиговодству нема никаквих докумената о раду саме радионице.

Приликом билансирања за 1946 годину направљено је инвентарско стање робе, које се није сложило са стањем у књижици. По магацинским књижицама појавио се вишак на сировинама за динара 308.000.—. Књиговодство се није трудило да пронађе на основу чега му се појавио таква вишак, него га је једноставно књижило као вишак робе и тако сложило крајњи

Фронтвци Сарајевске улице (X основне организације III рејона) на добровољним радовима

Организације Народног фронта у Београду стварају своје планове

Према постављеним задацима на Првом конгресу Народног фронта Србије све организације Народног фронта у Београду приступиле су изради овогодишњих планова, који се састављају за време од 1 маја до 31 децембра ове године. Рејонски одбори Народног фронта прикупиле планове основних организација, унеће у њих допуне, поправити их и припремити рејонске планове.

Ова оријентација организација Народног фронта на рад по плану је нова, јер су све досадашње акције спроведене у облику кампања, без неке нарочито створеног тачно одређеног плана. За рад по плану организације још немају довољно искуства, које ће тек стећи у остварењу овогодишњег плана.

Основне организације Народног фронта на својим конференцијама стављају обавезе својих планова на дискусију, а фронтвци дају своје сугестије, исправке и допуне плана.

Основне организације, као и рејонски одбори Народног фронта формирале су према одлукама Извршног одбора Народног фронта Србије више секција, које треба да обухвате сву многострану делатност Народног фронта и које имају велики значај у проширивању организација Народног фронта ради испуњавања задатака у Петогодишњем плану. Организације Народног фронта приступају изради планова после избора за нова руководства.

Организације Народног фронта праве своје локалне планове према специфичним потребама, не испуштајући из вида главни задатак — борбу за испуњење савезног и републиканског плана и учешће на радним грађевинским значаја, нарочито на извођењу грађевинских радова.

У Трећем рејону основне организације Народног фронта већ су направиле планове и предале их рејонском одбору Народног фронта. Извршни одбор Народног фронта Трећег рејона, на основу тих планова, саставио је оквирни рејонски план. План ће се ради уопштења и исправљања извесних недостатака продискутовати на рејонском пленуму фронта, коме ће присуствовати повереници Народног фронта из појединих предузећа и помоћи својим опажањима и примедбама да се план још боље уопштује са обавезама за помоћ производњи и радницима.

Навешћемо изводе појединих обавеза из плана рада десете основне организације Народног фронта Трећег рејона који је најбољи у Трећем рејону.

„Добровољни радови наше основне организације

- 1) Рашчистићемо рушевину у Сарајевској улици број 5, известили је и планирати;
- 2) даћемо радне јединице за довршење калдрисања Сарајевске улице;
- 3) пописаћемо све поломљено дрвеће и по добијању садница посадити ново;
- 4) вршићемо негу гробова по улицама нашег блока у којима су сахрањени пали борци наше Народноослободилачке армије и братских народа СССР.

На свим горе наведеним радовима даћемо 1785 радних часова, а у назначеним радовима учествоваће 285 фронтваца наше основне организације.

На радовима савезног, републиканског и градског значаја даћемо такође 1785 радних часова са 285 фронтваца.

Социјално старање

- 1) Организоваћемо месечне посете децима домовима и обдаништима;
- 2) пружићемо помоћ приликом слања деце на летовалишта;
- 3) помоћи ћемо рад Црвеног крста код сакупљања прилога и других потреба.

Здравствено-хигијенска секција

- 1) Спровећемо агитацију за негу здравља родитеља и њихове деце, сваки случај оболела доставићемо Народног одбору Трећег рејона;
- 2) обилазићемо болесне фронтвце, а децу до седм година наших фронтваца одводићемо лекару на периодичне прегледе;
- 3) спровећемо акцију за сдржавање чистоће дворишта и споредних просторија, а нарочито зграда које припадају Управи народних добара.

На свим радовима и акцијама, које буде изводио десета основна организација даће укупно 11.050 радних часова. На овим радовима учествоваће 300 фронтваца наше основне организације.

Делосава ОРЛОВИЋ

Шта отежава производни процес

У Закону о Петогодишњем плану развита народне привреде ФНР, чије су доношење наши народи поздравили са одушевљеним и чврстом решеношћу да све његове ставке буду испуњене на чак и премашене, јасно је речено да „непроизводне издатке у привреди треба снижити“, и да „потпуним искоришћењем радног времена треба створити предуслове за повећање плате и боље награђивање трљдбеника свих категорија“.

Првомајски период такмичења показало је да, и поред многих залагања и успеха, један део радништва није довољно озбиљно схватило своје задатке у испуњењу плана. На крајње резултате мајског дела овогodiшњег такмичења и на његов исход утицали су многи елементи. Чињеница је да су ти резултати могли бити знатно бољи да је обраћена већа пажња отклањању свих оних узрока који су изазивали застој у раду и такмичењу. Изостајање са посла, било да је оно оправдано или не, и нерационално коришћење сваког минута радног времена, то су два момента из мноштва других који су веома утицали на крајње резултат мајског дела такмичења у Београду у коме су производни планови свих предузећа у просеку испуњени за 99,82 од сто.

У мајском делу такмичења дневно је изостајало са посла неоправдано 3,6 од сто радника; даљих 4,2 од сто од укупног броја радника за своје изостане имало је оправдање, а поред тога још 4,14 од сто радништва налазило се на боловању. То значи да 11,94 од сто радника Београда није радило током такмичења. Ако овим процентима додамо и проценат радника који су задодљавали и који износи 2,44 од сто од укупног броја радништва за сваки радни дан, тек онда ће бити могуће да добијемо јасну слику узрока који су проузроковали оних 0,18 од сто неиспуњеног плана, односно недостатка оних великих процена премашивања плана.

Од свих предузећа Београда проценат изостајања био је највиши у Београдској индустрији на стругари „Маниш“, фабрици хартије „Београд“, „Југоштамп“ и Заводу за израду војне одеће. У овим предузећима проценат задодљивања радника креће се до 0,4 од сто, што, у поређењу са осталим предузећима, представља велики успех. Висока цифра оправданих изостанака говори нам јасно да је критеријум за „оправдано изостајање“ са посла био преширок и да су за оправдање изостанака постојале широкe могућности.

Чести су случајеви, можда би се могло рећи да је и општа појава да се ни радно време није користило рационално, само за производњу, чему оно сме једино да служи, и да су у овину тога времена свршавани разни непродуктивни послови који немају ничег заједничког са производњом: одржавање конференција, куповина и продаја намјирница, деоба бонова, жалбе и рекламације итд. итд. С друге стране многобројни разговори по ходицима и губљење времена у посматрању туђег посла (што је дужност само мајстора или партивође), затим разговори двојице радника који раде на суседним машинама, све је то утицало оло на сам квалитет рада а оно на квалитет производње.

Забушанство је појава која је почела да узима приличне размере по предузећима и због које су укупни успеси предузећа умањени, јер део добрих и свесних радника мора да надокнади пропусте оних који немају те особине.

У предузећу „Октобарска слобода“ мајстор једног одељења

проводно је 50 од сто радног времена у канцеларији разговарајући са чиновницима. Због тога поправљени и када је због његове немарности машина поправљена тек после два сата, мајстор бележи да је поправка трајала свега пола сата. Последња таквог рада је неиспуњење норме од стране радника (иско је због тога крив не радник већ мајстор), а самим тим и снижење недељне плата.

Чести су случајеви да пословође не припреме благовремено потребни материјал, због чега настаје застој у раду, а сасвим је јасно какве су последице застоја само од пет до десет минута: то су стотине неискоришћених радних сати, хиљаде недовршених послова и застој у производњи. Правилна организација посла, благовремена припрема материјала и правилан распоред кадрова на радним местима од огромне је важности за успешан производни процес за испуњење плана. А шта се дешава: у Индустрiji мотора у Ресовици мајстор-вођач шест дана није имао помоћника због чега није могао да ради, док је у исто време један плаћени радник, у другом одељењу чинао посао. Шта то значи? То значи да није постојала координација у раду између пословођа одељења, два радника нису радила по шест дана, трошкови производње су повећани, посао није на време обављен.

Уобичајено је да се због погрешне исплате или ма које друге случајне неправилности рекламације подносе у радно време, уместо по завршеном послу. Колико се на тај начин плаћени радног времена утроши ни у шта!

Решеност радништва Београда да у остварење Петогодишњег плана унесе и добру вољу и пожртвовани рад, свест о томе да ће се на завршетку плана подићи ниво живота свих наших грађана, приморава радне људе да се боре против ових многобројних, ситних, али ипак у целини великих, недостатака, против лоших навика које утичу на исход производње тиме што покушавају производне трошкове ометају правовремено испуњавање постављених планова, умањују реалну вредност надица и навикавају на избегавање дужности или на алкаво свршавање послова.

Број оправданих изостанака мора се смањити само на оне који се ниско не могу избећи (о неоправданим не треба ни говорити — њих не сме бити). Због свега тога треба појачати контролу над изостајањем, узети оштрије мерило при правдању. Код овога не само што управе предузећа треба да показују будност појачавајући контролу, не само што управни одбори синдикалних подружница треба да контролишу своје синдикално чланство, већ и целокупни радни колективи, сво радништво, мора да контролише себе, мора да указује на све покушаје неоправданог изостајања са посла, на све покушаје забушанства и јаваштука, убијајући њихову појаву у зачетку.

Доношење Петогодишњег плана било је производ спонтаних жеља свих људи наше земље да се победи привредна застојаност, да се земља подигне и стави у ред најнапреднијих, да се побольша и улеташа живот свих њених синова.

За испуњења тога циља, као услов, постављају се даљи задаци од којих су само један део: борба против забушанства и борба за подизање радне дисциплине.

Мање празних разговора, мање изостанака исправно мерило при давању боловања, а више рада, више напора, више организације! Б. ВУЧКОВИЋ

Рационализатори београдских предузећа

СТОЈАДИН ЈОВАНОВИЋ, аутомеханичар Градског саобраћајног предузећа, проглашен је за рационализатора зато што је оригиналном реконструкцијом и комбинацијом на пумпама за убризгавање нафте омогућио да неши аутобуси и даље саобраћају. Извршио је потпуно комплетирање аутобуса „Ман“ бр. 13. који је био потпуно растворен и имао само шасију и каросерију. Јовановић је остале делове (предњи трап, мотор, куплунг, менаџ, кардан, диференцијал, управљач и кочнички уређај) прикупио по кругу предузећа из делова који су били бачени у старо гвожђе. Његовим залагањем овај аутобус завршен је за 425 часова, чиме је уштеђено 40% радног времена.

БУРА ФИЛИПОВИЋ, радник Београдске текстилне индустрије, добио је звање рационализатора зато што је успео да на ударној полузи штофарских разбоја замени кожни материјал са пласнатим гвожђем. Овако конструктивни део издрљивији је десет пута од досадашњих, у којима је била употребљена кожа, а поред тога цена овом пласнатом гвожђу је сведена на половину у поређењу са раније употребљаваним делом. Стварни економски ефекат при експлоатацији тога дела биће двадесет пута већи него досад.

ВЕСОВИЋ ПЕТАР, радник Београдске текстилне индустрије, успео је да упрости, убрза и појевтини поступак овељења. За вељење 100 комада платна тежине 1.183 килограма досад је у предузећу трошено 3400 динара (хемикалије, наднице израде и општи трошкови). По Весовићевом поступку за исти рад се утроши 2.400 динара, према томе уштеда је на 100 комада 1.000 динара. С обзиром на производни план за 1947 годину, уштеда ће бити око 130.000 динара. Поред материјалне користи коју Весовићев поступак доноси, важан је и момент да су у Весовићевом поступку избачене из употребе хемикалије које се данас тешко добављају. Весовић је проглашен за рационализатора.

ДУШАН ЖУРЖУЉЕВИЋ, аутогенварилац Бродоградилшта на Чукарици, проглашен је за рационализатора због тога што је пронашао справу коју сам покрене при варењу котловских цеви. На тај начин он свакога дана штеди један кубни метар оксигена и дисугаса. Употребом већ истрошених електродра за електрично заваривање, које су биле расходеване, уштедео је предузећу око 65.000 динара.

ЧЕДОМИР ТОДОРОВИЋ, бравар Бродоградилшта на Чукарици, проглашен је за рационализатора зато што је направио машину за оштрење тестера за гвожђе. На тај начин постигао је велику уштеду у материјалу, јер су досада тупе тестере за гвожђе бацале.

ПРОКА МИШЉЕНОВИЋ, металостругар Бродоградилшта на Чукарици, проглашен је за рационализатора зато што је израдио моторне маказе за сечење лима. На овај начин успео је да замени рад пет људи, постигавши уштеду у времену за 80%, док је продукцију повећао за 400%.

ЉУБОМИР РИСТИЋ, бравар Градског саобраћајног предузећа, истакао се у току првомајског такмичења на изради вагона 104, 105, 106 и 107, на монтажни кошера, где је пребацивао норму за 40%. На монтажни грудних греда пребацио је норму за 35%. На изради песконице пребацио је норму за 26%.

Сарадња ђачких родитеља и наставника важан чинилац у васпитању школске омладине

Родитељи претстављају један од фактора који треба да помогне напредак школе, бољи успех и дисциплину ученика. Па, како остварити што тешку повезаност и сарадњу школе и родитеља?

Школа свакако игра крупну улогу у ударању темеља новом васпитању и образовању омладине, али да би она то са успехом постигла, потребно је да обезбеди свој систематски утицај по свим питањима васпитања на породицу и читаву околину у којој дете живи. Ради постизања тога циља просветне власти су нашле и организационе форме, те су тако основани школски савети при школама и педагошки активности за децу претшколског узраста при просветним органима народних власти. И школски савети и педагошки активности обухватају све чиниоце који утичу на васпитање и рад наших ученика: наставнике, родитеље, ученике и претставнике масовних организација. Главни њихови задаци састоје се у отклањању супротности између школе, дома и животне стварности путем педагошке пропаганде међу родитељима. Актуелна предавања и родитељски састанци су најважнији облик овога рада. Заинтересовати родитеље за школски живот њихове деце, објаснити им нове демократске смернице наше школе, упознати их са основним педагошким принципима, обавештавати их о свакој новини у школи која је заведена ради постизања бољег успеха, позивати родитеље да се заједно укључе у заједнички посао — све је то веома важно да би се могли извршити главни задаци које пред школу поставља народ и држава.

Овај облик сарадње између дома и школе, родитељски састанци, које су школски савети сазивали преко масовних организација Народних фронта и АФЖ-а, а и личним позивом преко ученика, дали су добре резултате. У школској 1946/47 години број посетилаца на родитељским састанцима (који је раније био 15—20% родитеља), попео се на 50—75%, а интересовање за основне школске проблеме у великој мери се повећало.

Родитељски састанци се сазивају по нашим школама ради расправљања општих и појединачних проблема. Питање слабог успеха на крају I полугодња била је тема свих родитељских састанака у школама. Изношење свих мера за поправљање слабог успеха и попуњавање празнина у знању ученика пред родитеље било је исто тако на дневном реду свих састанака. О недисциплинованости и неупеку из појединих предмета, нарочито у нижим разредима, дискутовало се на посебним састанцима родитеља.

Слаб успех већине ученика није више брига искључиво школских власти. Тим важним проблемом у нашој земљи заинтересовани су и родитељи и широке масе грађана. У мањој мери се данас дешава да у школу на родитељске састанке долазе само родитељи добрих ученика, да се претежно интересују какве оцене добијају њихова деца. Али код родитеља још нису сасвим нестајала стара схватања према којима сав свој интерес своде на оцену, па се још увек дешава да су родитељски састанци пред крај школске године или полугодишта најбоље посећени.

Слика родитељских састанака по нашим школама ипак је знатно измењена. Успело се у окупљању родитеља око школе. Међутим, рад школских савета и родитељских састанака још није добио свој пуни одређен садржај. Школски савети нису довољно улазили у васпитне и образовне задатке, нису заинтересовали у пуној мери све родитеље, а помоћ родитеља у решавању школских проблема није у потпуности остварена.

Не би се могло рећи да родитељи не схватају свој део одговорности за васпитање и добар успех своје деце у школи. На родитељском састанку у Првој женској гимназији родитељи су се у својим излагањима самокритички освртали на своје прилично лабаво интересовање за рад своје деце, и на свој однос према школи. Изражавали су жељу да упознају све васпитне методе и све напоре наставника у васпитању омладине, како би их и они, са своје стране у тиме помогли.

У Другој мушкој гимназији родитељи су на састанку ука-

зивали, искрено и добромерно, на поједине недисциплиноване поступке своје деце у школи, па и на саме пропусте наставника. Било је примедба и на рад наставника у школи, на претрпавање ученика домаћим радом и неконтролисање тога рада.

На родитељским састанцима појединих разреда у Трећој мушкој гимназији родитељи су износили рђаве особине и навике своје деце и саветовали се са наставницима, како да се то поправи. Међутим, нађе се у неким школама да поједини родитељи не схватају или неће да схвате од колике је важности ова и оваква сарадња са школом. Они још не схватају да брига око детета није отклоњена тиме што је дете уписано у школу.

Родитељски састанци у нашим школама су, у већини случајева, добро организовани али нису довољно садржајно припремљени. Материјал за дискусију није каткад брижљиво одабран, постоји још много досадних теоретисања. Дискусија, према томе, није увек стварна ни актуелна.

Специфичне прилике у једној београдској (Четвртој мешовитој) гимназији захтевале су да се родитељски састанци и саветовања са наставницима не одржавају у Београду због удаљености места у којима ученици и родитељи станују. Наставници ове школе одлазе у поједина места у околини Београда и тамо одржавају састанке са родитељима из тога места и околних села. Досада је одржано 10 оваквих састанака (у Врчину, Рипљу, Раковици, Реснику итд.). Масовне организације и народне власти тих места помажу наставницима у организовању састанака на којима родитељи добијају обавештења о успеху ученика, њиховом понашању, здравственом стању. У исти мах се и наставници упознавају са условима и породичним приликама под којима ученици живе. Досада су се директор и наставници ове школе састали са 90% родитеља својих ученика. Родитељи са села срдачно примaju наставнике и прихватају упутства о потреби надзора над радом ученика. Они су свесни да су њихова деца преко читаве зиме, због путовања и других тешкоћа, мало радила.

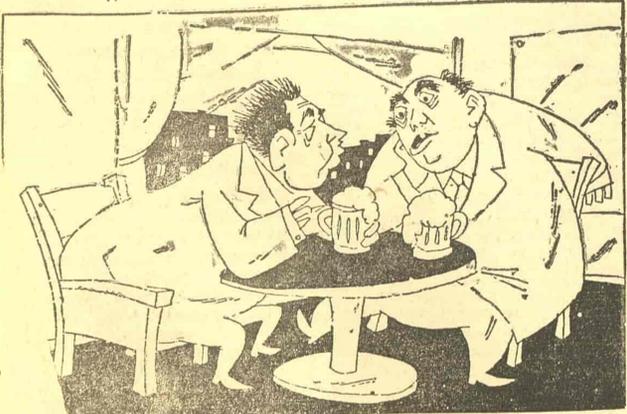
Поред родитељских састанака и појединачних обавештавања родитеља, постоји и други облик сарадње родитеља и школе — „дан отворених врата“. То је новина у нашим школама, а уведена је по узору на советске школе. Она је остварена у свим школама где то омогућају реални услови за рад. У одређене часове, једнога дана седмично, наставници примaju ђачке родитеље и обавештавају их о успеху и владању њихове деце. Саветују се са њима о мерама које треба у појединим случајевима предузети. Ти се часови обично одређују у доба после зарпашетка рада, да би били приступачни радноме свету. Тако родитељи могу чеће, без дангубе и замарања, долазити у школу и увек знати како напредују њихова деца. На тим часовима могу видети писмене задатке и остале радове своје деце, и сазнати за њихову уредност или алкавост. Кроз наше школе у ове дане прође велики број родитеља. У Првој мушкој гимназији школу посете овога дана и по 80% родитеља. У неким школама посете су слабије, а у неким се дан отворених врата не одржава редовно.

Иако школа није успела да окупи све родитеље, јер се извршава број родитеља једног сарадње, ипак се осећа живи интерес родитеља за рад ученика у школи.

Неоспорна је чињеница да сви родитељи желе, како се о њима сами изражавају, да њихова деца добро напредују у школи, па према томе сви ови облици сарадње би требало да обједине бригу родитеља и напоре наставника и да родитеље што више приближе школи и школском животу. У неким школама, где се овако радило, осећају се већ извесни резултати: уредније похађање школе, боља дисциплина у школи и на улици. Истрајним настојањем у овоме правцу добиће се, свакако, плодни и позитивни резултати.

Дар. ГРАБОВАЦ

„ПРИВРЕДНИК“

Исељавају ме, а ја директно укључен у државну привреду.

Где то? Код Гранпа. Купујем све што даје.

Кад бивши министар тражи запослење

Из Београда ће се раселити беспослена лица.

— Шта знате да радите?
— Знам да освештајем камене темеље.

ПРЕД ДЕЦИЈУ НЕДЕЉУ

НАША ДЕЦА гаранција ведре будућности

Ми волимо сву децу. Нама су сва деца мила (Дејви)

Патили смо много под народним режимима бивше Југославије. Патили смо много за време тешке фашистичке окупације. А са нама и наша деца. Искривили смо много у борби за ослобођење од фашистичког ропства и терора. А са нама и наша деца. Жеља за слободом и мржња према непријатељу дала је снаге за живава и упорну борбу. Уз одрасле и омладину борили су се и деца. Курири, водичи, борци, радници у позадини. Није било посла кога се нису прихватили и деца. Херојска борба дала је децу хероја.

Срећни у слободи принуђени смо да обновимо порушену и опустошену земљу. На том делу су и наша деца. На радилиштима су и пионири. „Не сме рука да заболни ни за одмор да замоли“. А у школама свуда као потстрек речи великог учитеља: учити, учити, учити.

Један од главних услова наше ведре будућности јесу добро однегована и правилно васпитана деца.

Зато се у нашој земљи уводи од ове године „Деца недеља“ посвећена деци. Признање деци, љубав деци, брига за децу, подизање деце, помоћ деци у њиховом развијању, радост и ведрина деци, — ето, то је оно основно што ће се кроз Децију недељу у сваком граду, у сваком месту, у сваком селу наше земље извршити. Деца недеља биће годишња смотра нашег рада у бризи за децу и биће потстрек за даљи рад. Један дан у Децију недељу биће посвећен мајци — признање материнству и помоћ жени — мајци у њеном лепом али одговорном позиву.

Деца недеља почеве 1 јуна и завршиће се 8 јуна, најрадоснијим даном за децу — даном пионира.

Београд се озбиљно припрема за Децију недељу. Народне власти и народ, као и увек, заједно. Изложба, украшени излози приказаће рад одраслих за децу и рад деце. Путем предавања на широким конференцијама рејона, по предузећима, на родитељским састанцима, на састанцима жена, преко чланака упознаваће се најшири слојеви како треба неговати дете, како га правилно васпитати и оспособити за живот кроз школу и стручно образовање, кроз пионирске и младинске организације, како ће кроз правилан избор знања осетити највећу радост живота у раду и бити најкориснији народу. Али Деца недеља мора да буде и недеља деце радости. Зато ће се организовати приредбе, позорнице претставе за децу, излети у село, посете нашим великим предузећима и најзад на пионирски дан отварање децејер парка култура.

По улицама и предузећима продаваће се специјалне значке за Децију недељу, а сав приход Деце недеље употребити се за подизање нових децејер установа.

Сви ми знамо да ћемо са највећом радошћу учинити све да не само Деца недеља што боље успе — она ће уз заједничко залагање свих нас бити и корисна и весела — већ да што пре остваримо речи великог иницијатора и руковођиоца наших победа и успеха, друга Тита: „Створићемо вам отаџбину, такву земљу у којој ћете бити срећни и весели.“

Љубица ЖИВКОВИЋ

УРБАНИСТИЧКИ ПРОБЛЕМИ БЕОГРАДА

Како би се могло решити питање београдског пристаништа и транспорта

Наш први Петогодишњи план удара чврсте темеље и нашој електрификацији. Како електрификација није више предатна трговина скупом струјом и најјевтинијим рударским надницама, већ масовно снабдевање читавог народа најјевтинијом струјом, значи управо обрнуто од онога што је било пре рата, то се и проблеми урбанистике из основа мењају. Оно што је пре рата изгледало немогуће, данас са јевтином енергијом постаје често само проблем добре воље.

Како би, обезбеђени јевтином струјом, приступили решавању проблема београдског пристаништа?

Каже се да Београд лежи на Сави и Дунаву. Међутим, то је само прича. Београд упорно остаје и лежи на својој високој обали, а од његових речних обала деле га четири појаса запрека, које га скоро са свих страна опкољавају.

Први појас запрека су његове неизграђене, неприступачне и негостуљиве обале. Други појас запрека су оне широке мочваре дуж целе дунавске стране и већег дела савске стране. Трећи појас је вештачки створен. То су оне две гломазне станице, онај синтетични тунел на новом пристаништу који је јединствена грађа на свету, као и сви они железнички насипи. Четврти појас запрека су стрми обронци и неизграђене цесте.

Колико мукe, дангубе и трошка, колико труда за бродаре, коње и купце док се доведе мало дрва за зиму од обале до вароши! Да нема тих силних запрека у претовару и превозу грађевинског материјала, Београд би двапут јевтиније градио станове. Колико би и намирице биле јевтиније, да је повољно решен проблем београдских пристаништа! Скоро сви артикли, као песак, камен, цемент, цреп, цигла, бриво дрво, угља, машине и остало долазе у Београд Савом и Дунавом. Ти масовни артикли и јевтине сировине тешко подносе скуп транспорт, то јест скуп превоз и још скупи претовар. Ситни песак из Саве, који се пре рата вадно багером за три динара, у Београду је постајао десет пута скупљи. Фрушкогорски камен је на Дунаву коштао 18 динара, а у Београду је био три пута скупљи. Слично је и са горивом и осталим артиклима. Цели тај терет претовара и скупог превоза са обале до висоравни падао је на београдске грађане, било у скупљим киријама, било у скупљем животу. Урбанизам нам није дао о томе никакве статистике, али неће бити претерано ако тврдимо да би живот у Београду био бар 20% јевтинији, кад би се најбоље решио проблем претовара и превоза на београдском пристаништу.

Међутим, по силним природним богатствима, која га са свих страна опкољавају, Београд има све услове да постане један од најбогатјих велерадова. Он лежи између две најјаче водене снаге Европе: Ђердапа и Дрине, као и на најважнијој артерији централне Европе — Дунаву. Управо ради тога морао би посветити све своје бриге свом пристаништу.

Цели претовар у пристаништу и данас се врши на рукама и леђима, јер четири дизалице служе скоро искључиво за транзит с лађа на вагоне, тако да Београд има мало ко-

ришти од тога. То ново пристаниште је за лађе заправо пот-станиште, јер оне не могу да употребе своје дизалице за претовар. Ново пристаниште је још упропашћено синтетичним тунелом, који спречава колима слободан приступ до уске обале и одузима драгоцено место великим магацинима и силосима, који се у свим светским лукама налазе баш на месту тог непотребног синтетичног тунела. Најновије облагање обале са цементом и са ромбоедричним прилазима је веома слабо решење за механизирање претовара, јер га управо онемогућују. Да и не говоримо о оном најстаријем начину претовара преко лађа и мостова, који се прилагођују промени водостаја и који искључују не само механизацију претовара, већ и потпуно онемогућују прилаз колима.

Исконски непријатељ свих добрих решења проблема београдског пристаништа је огромна разлика у водостају Саве и Дунава. Та је разлика достигла још пре 20 година скоро осам метара, а данас, услед раније изградње толико нових насипа уз Дунав и Саву (Панчевачки Рит, Нови Београд и остало) мора да је још већа, јер свака река којој се преци да иде у ширину мора да иде у висину. То је једна од најтежих последица индивидуалне хидротехнике о којој смо доста говорили. Да имамо довољно великих вештачких језера у Дунаву и Сави, грађња свих пристаништа на Дунаву и Сави била би веома јединствена и јевтина. Колико би било мање багеровања, колико би била боља пловидба, више и јевтиније струје, више жита и текстила и колико мање поплава и суша, а више рибњака! Изгледа да борба за вештачка језера добија све више присталица али и све више огорчених противника споља. Будући Београд не може да чека док се та борба доврши док се називе не изједначи водостај у Дунаву и Сави помоћу великих акумулација воде. Због тога ми предлажемо овакво решење:

Хидротехника нас учи да теоретски треба 367 кубних метара или м³ воде са једним метром пада да би се добио један киловатчас струје. Но, услед губитака енергије у турбинама и електричним машинама, практично треба око 450

кубика воде са једним метром пада. То је свакако много воде, али нам зато један киловатчас може и много воде да дигне. Обично се узима да један киловатчас може да дигне око 250 кубика воде један метар високо. У томе је кључ решења београдског пристаништа.

Данас нас киловатчас струје кошта 200 пара, а ускоро ће нас коштати 10 пара поставно Београд. Образложићемо и докажаћемо како Београд може да добије струју по 10 пара. Постоје две врсте хидроцентрала. Оне које остају леги и змије са мало воде и зато морају радити у друштву са калоричном централом. Све имају дво-струку амортизацију, за хидроцентралом и за калоричну централу, а сем тога морају да вечно купују веома скупи угља. Зато ове дају скупу струју.

У другу врсту спадају оне хидроцентралне које раде у друштву са великим вештачким језерима, која им језера увек дају бесплатан погонски материјал. Оппадају дакле трошкови за угља и отпада амортизација за другу калоричну централу. Но ове хидроцентралне имају и друго огромно преимућство, што им све трошкове за амортизацију хидроцентралне и вештачких језера плаћају пољопривреда и саобраћај. Јер пољопривреда и саобраћај имају толико огромне користи од тих вештачких језера, да се њима потпуно исплаћује да плаћају хидроцентралне амортизације.

Тако да овим хидроцентралама остају само трошкови за уздржавање и надзор, и амортизација за далековод и трансформаторе. Сви ти трошкови не изнашају код великих хидроцентрала никакво 10 пара по произведеном и доведеном киловатчасу.

Колективна свест не познаје појам амортизације, но то смо споменули да би уверили предражни менталитет који је у нашој техници још прејак. Исто је тако важно да Београд може да добије такву, скоро бесплатну струју, у свакој затраженој количини, јер ће веома тешко бити испрсти неискрпне водене снаге Ђердапа и Дрине.

Узмимо, ради песимиста, да ће струја бити по 50 пара, да

морамо воду просечно дизати 4 метра високо и да морамо дигнути око 10.000 кубика воде, јер толико треба просечно да се дигне лађа од 600 тона изнад највећег водостаја Саве и Дунава. Рачун нам вели да ћемо и у том случају потрошити за струју по 50 пара свега 160 динара, или за сваку тону твара 25 пара. Кад би пак струја била по 10 пара, онда долази само 5 пара за тону. Кад би пак хтели подићи лађу још више, онда би за сваки даљи метар висине требало још 6 пара за тону, односно 2 паре.

Узмимо сад као пример ону природну удубину где се налази бивше игралиште „Баск“ испод Француске улице. Са багерима покретаним јевтином струјом електрификације издубимо ту увалу још за неколико метара. Ако рачунамо два хектара и три метра дубине, онда би требало уклопити 60.000 кубика земље. Копаче багерима и пренашање земље вршача може да стаје највише 10 динара кубик, дакле око пола милиона динара. Ако на дну не нађемо иловачу, које има свуда по Београду, морамо дно насути највише са пола метра иловаче, дакле са 10.000 кубика. То ћемо добити бадава, јер ће нам свака нова кућа која се гради радо довести на место иловачу.

Кејови би били сасвим ниски, много нижи него на мору, пошто речне лађе мање газе и у базену нећемо имати плимну и осекну, јер ћемо само помоћу електричног дугмета управљати водостајем базена. Довољна је висина од 4 метра (пола метра темеља, 2 метра у води и метар и по над водом).

Код стругаре имамо већ готов канал који би се могао продужити испод железничког насипа, што багери могу јевтино да израде. Код целе радње била би четири већа трошника: железнички мост преко канала, комора за лађе са влозедном уставом или вратима, пумпа постројења и кејви око базена.

Замислимо сад у том вештачком базену 10 лађа које истоварују својим дизалицама грађевински материјал, гориво, брашно и остало одмах из лађа у кола или оближње магацине, силосе или отворене просторе. Ако би рачунали уштеду у претовару, превозу и данашње магацинирање робе по Београду, сигурно би нам испало рачун да би Београд више уштедео за месец дана него што би изнели сви трошкови за канал, комору, базен и пумпе.

Тиме би на најјевтинији начин биле савладане све запреке: разлика у водостају, проблем најбољих кејова, мочваре, железнички китајски зид и успони Београда.

Та се радња може вршити добрим делом масовним или механизираним радом. Свакако трошкови не би прекорачили пар десетина милиона, а Београд би уштедео годишње најмање милијарду динара, што одговара капиталу од 20 милијарди.

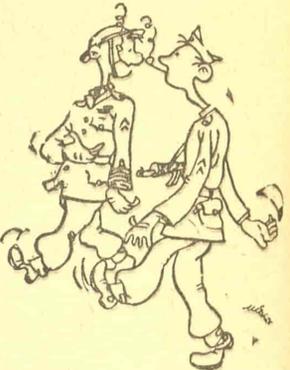
Радња би била готова са ударничким темпом за пар месеца.

За ову актуелну сугестију о изградњи мањих лука на дунавској или савској страни, било би корисно да чујемо и противно мишљење.

М. БОРЕЛИ

Разлог

...Америка је забранила издавање виза за одлазак у Југославију због југословенских „несрећних прилика“ у земљи...

— Ма, кажем ти, кроз нас кроз несрећна земља! Гдегод погледаш све нешто граде!

При коначном оцењивању ученика не сме бити попуштања

До завршетка школске године има још непун месец радних дана. По гимназијама су одржали врло озбиљног саветовања педагошки активности, стручни активности, разредна већа, наставнички савети, школски савети. Простудирале су све могућности да се омогући што већем броју ученика да може с успехом завршити разред.

Олимпијске и пионирске организације су са синдикалном подружницом већ претрпеле питање слабих ђана и извршиле распоред помоћи коју ће у оквиру училачких група уквизити наставници у повећаном броју вонредних часова (јер се они од почетка II полугођа одржавају) и одлични ученици.

Одржани су и последњи родитељски састанци, где су и родитељи примили обавезе да по оштре контролу нап радом своје деце.

Све је припремљено. И до краја школске године ће се рад и синдикала и олимпијских организација искључиво исцрпљивати на овом горућем проблему: што више ученика оспособити да заврше разред.

Мора се баш сад скренути пажња на један важан момент: Ове године је као резултат објективних услова постало могуће заузети нормалан—кавал огледара нашој стварности—критеријум оцењивања по нашим школама. Сви су у томе били сагласни: Танас критеријум мора па остаре неповремен до последњег дана школске године.

Наша олимпијна је у првим редовима, у остварењу задатака који се пред њу постављају. Неуспех по средњим школама је тешка рана за нас. Нас треба да забрињава велики број слабих оцена. Али последица страха ниско не сме да буде таква: звано попуштање на завршетку школске године, ублажавање мерила оцењивања, увечавање оних или оних оценовајућих околности које ће се ту и тамо износити.

То би много штетило. Међутим, задржавањем истог критеријума оцењивања, наши ученици ће видети да ми занста хоћемо оних да створимо олимпијцама знањем; они који раде учине да су веома награђени за свој рад, а нераднији ће морати да носе последице свога непапа.

Наша помоћ, старање и брига се исцрпују искључиво у свестраној помоћи нашим ученицима да овладају знањима. Ми смо чврсто одлучни да наша олимпијина, да би што корисније учествовала у електрификацији и индустријализацији, мора да овлада науком, и то је оно што нам намеће став у оцењивању њихових знања.

Треба да знају и родитељи, и ученици и наставници, да је још до завршетка школске године непун месец радних дана, да је потребно уложити све снаге да завршетак школске године буде што успешнији, како бисмо сви били задовољни.

Наш успех и наше задовољство зависи од тога — колико ћемо и над нових снага учествовати у извршењу задатака летогодишњег плана.

Ђорђе С. СМИЉАНИЋ
директор VII мушке гимназије

Пуштена је у продају седамнаеста свеска „ПОЛИТИЧКЕ БИБЛИОТЕКЕ“

И. ЛЕМИН

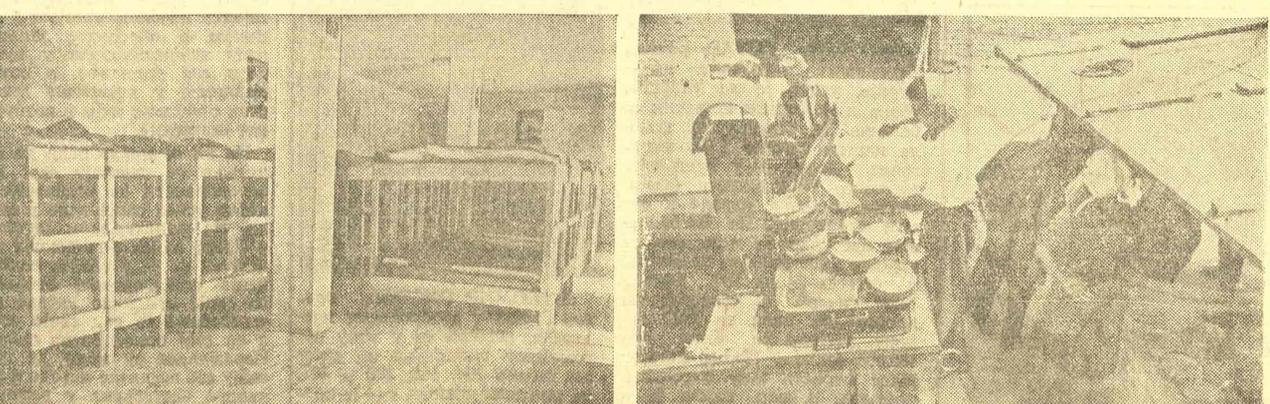
О ПРОБЛЕМУ АНГЛО-АМЕРИЧКИХ ОДНОСА

Поруџбине слати на поштански фах 53, Београд. Цена свески је 5.— дин. Книжари и ревизори уживају 20% рабата. Првог јуна излази из штампе XVIII свеска „Политичке библиотеке“

БОРБА КИНСКОГ НАРОДА ЗА СЛОБОДУ И НЕЗАВИСНОСТ

В. Маслеников: **Грађански рат у Кини**
К. Евгенијев: **О политичкој ситуацији у Кини**

ГРАЂЕВИНСКИМ РАДНИЦИМА БЕОГРАДА ОБЕЗБЕЂЕНИ СУ ИСХРАНА И СТАНОВАЊЕ

Са почетком грађевинске делатности грађевинским радницима пружане су све могућности пристојног живота. Поред великог броја новосаграђених станова, за грађевинске раднике отворене су на градилиштима мензе у којима они добијају обилну и укусну храну по врло повољној цени. Сликe приказују деобу ручка у мезни грађевинских радника на Северном булевару и унутрашњи изглед спавонице станова за грађевинске раднике у Босанској улици. Сваки радник има обезбеђену, чисту, постељу са довољним бројем потребне ћебади

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ

Београда

Такмичење у повртарству

за заставицу Месног синдикалног већа

Развој радничко-наместничког повртарства у Београду је врло повољан. С обзиром да многи радници и наместници немају довољног искуства у повртарству, да немају довољну количину потребног алата, да се нису на време снабдели семеном и да све радове у баштама обављају после рада по предузећима и установама, ипак је квалитет обраде радничких башта просечно задовољавајући.

Сетвена поткомисија Месног синдикалног већа обишавши велики број башта могла је да констатује да је највећи део површине обрађен. Нису обрађене само оне површине које су предвиђене за сетву кромпира и расада. Један од најбољих колектива у обради башта је колектив Синдикалне подружнице „Беле воде“ у Макипу, који обрађује 10 хектара земљишта. Радници овог колектива досада су обрадили највећи део земљишта засадивши готово све врсте поврћа. Тамо је расађено 50.000 струкова раног купуса, 10.000 струкова паприке, 35.000 парадајза, 3.000 плавог парадајза и тако даље. Колектив има 14 топлех леја од по 16 метара. Досада је произведено преко 500.000 струкова разних расада. Овим расадом снабдевени су остали колективи и појединци, а њихова цена по струку кретала се од 0,30 до 0,35 динара по комаду, док се цена на тржишту кретала од 0,50 до 1 динар. Колектив има још увек довољне количине расада, парадајза, купуса, кеља, тако да може да подмири већи број потреба појединаца и других колектива којима је расад потребан.

Врло добре резултате постигао је колектив Подружнице број 46 Савеза просветних радника, који обрађује 15.000 квадратних метара земљишта на Бањници. То земљиште обрађено је необично добро и засејано је готово свим врстама поврћа, чијем је неговању посвећена велика пажња. Добро су обрађене и баште подружница предузећа „20 октобар“, Народног одбора Шестог региона, Синдикалне подружнице музичара и Подружнице број 3 Савеза финансијских службеника.

Међутим, поред колектива који су показали успех у раду има и таквих који нису сетви посветили довољно пажњу. Таква је случај са колективом Подружнице основне школе број 13, чије је земљиште слабо обрађено, засејано је добрим делом кукурузом, леје су испретуране и очигледно је да се радило без довољно доброг плана. Управни одбор Синдикалне подружнице ове школе треба да се позабави радом свог сетвеног колектива и да му пружи потребну помоћ. Исто тако потребна је хитна помоћ колективу бродоградилшта на Чукарици коме управни одбор Синдикалне подружнице треба да помогне да се боље организује.

Као добар почетак потребно је истаћи пример мензе предузећа „Пролетер“ из Жаркова, која обрађује око четири хектара земљишта. У идућој години и остале мензе треба да следе овај пример, јер ће на тај начин постићи независност од довоза поврћа на пијаче, а поред тога имаће свежије и знатно јефтиније намрнице.

Велики пропуст у овогодншњем радничком повртарству учињен је тиме што површине предвиђене за расађивање расада паприке, парадајза, купуса нису досада биле уопште коришћене. У идућој сетви овакви случајеви не би смели да се догађају. До пропуса је дошло због тога што јесењој сетви није приступио готово ниједан колектив ни појединац, иако су још јесенас могле бити засејане многе врсте поврћа (салата, спанаћ, јесењи бели лук итд.). Да су некористењене површине благовремено засејане јесењим поврћем, данас велики број радника и наместника не би морао да плаћа спанаћ по 10 динара а салату по 8.

Изучавању стручне литературе о повртарству није посвећено довољно пажња, због чега су многе баште обрађене почетнички и неважно. Да би недостатак стручне спреме отклонили и напредовали, извесни појединци падали су у још веће грешке и узимали веће површине земљишта него што

су били у стању да обраде.

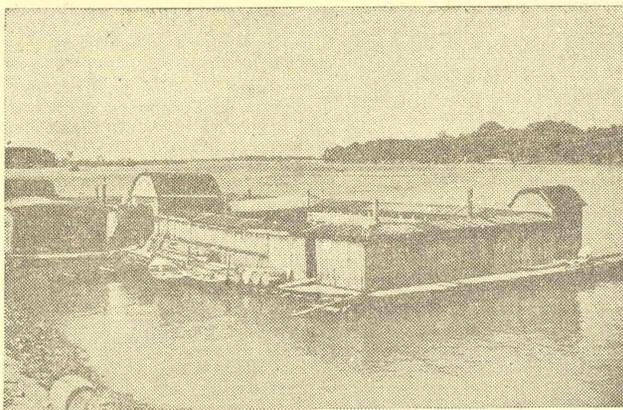
Иако је овогодишња сетва отпочела добро, иако су сви изгледали да ће она дати добре резултате, не смео се ослањајући на то да ће ове године временски услови бити повољни, већ се треба унапред припремити и предузети све потребне мере за успешну борбу против евентуалне суше која је прошле године тако тешко погодила радничко-наместничко повртарство. Због тога је потребно, свуда где је то могуће, осигурати пумпе за наводњавање, цевни бурад за пренос воде и коффе за заливање поврћа.

Елан, којим је отпочело овогодишње повртарство, треба непрестано подржавати и појачавати. То ће се постићи само

кроз такмичење појединаца и колектива. Мора се констатовати чињеница да такмичење између појединаца и колектива није још довољно развијено у радничко-наместничком повртарству. Дужност управних одбора синдикалних подружница је да организују такмичење између појединаца у свом колективу. Месно синдикално веће организује преко своје сетвене поткомисије такмичење између колектива и водити евиденцију тог такмичења. У току маја, по завршетку сетве, Месно синдикално веће предаће на заједничкој конференцији прелазну заставицу најбољем колективу, односно појединцу који је постигао највеће успехе у обради баште.

Велимир ЦАКЕЉИЋ

ИЗГРАДЊА НОВИХ РЕЧНИХ КУПАТИЛА У БЕОГРАДУ

Једно купатило на Сави

Београд има мали број речних купатила, која ће могу задовољити потребе једног великог града у летњим данима. Грађани Београда су услед тога приморани да се купају ван купатила, на такозваним „дивљим“ плажама.

Досада су постојала три купатила на Сави и то два градска код „Шест топола“ и код Сајмишта, и једно приватно „Смиљево“ код „Шест топола“.

На Дунаву постоје два купатила и то бивше бачко и пионирско, и неколико приватних која су ницала с ове и с оне стране Дунава прошлог лета. Највећи дневни капацитет свих ових купатила је 10.000 купаца, што ни приближно не може задовољити потребе за време топлих дана. У Земуцу, иза Рибарске пијаве, има једно купатило које је завршено прошле године у октобру месецу и још није употребљавано.

Да би се ова ситуација бар унеколико побољшала, Извршни народни одбор предвиђа ове године изградњу још три велика речна купатила. На горњем врху Аде Циганлије изградње се велико стално купатило, које ће ове године моћи да прими око 3000 купаца дневно, а предвиђа се и проширење истога у наредној години. На Ратном острву код Земуца изградње се такође једно велико стално купатило са дневним капацитетом од 3000 купаца. Треће велико речно купатило изградње се на Ади Борчи на Дунаву са истим капацитетом. Ово последње неће бити стално, већ пловене. Код свих ових купатила Градског угоститељског предузећа отвориће ресторани. Сва новоизграђена купатила моћи ће дневно да приме око 10.000 Београђана. Разуме се да и ова три велика купатила не могу задовољити потребе једног великог града и да ће морати и даље да постоје „дивље“ плаже.

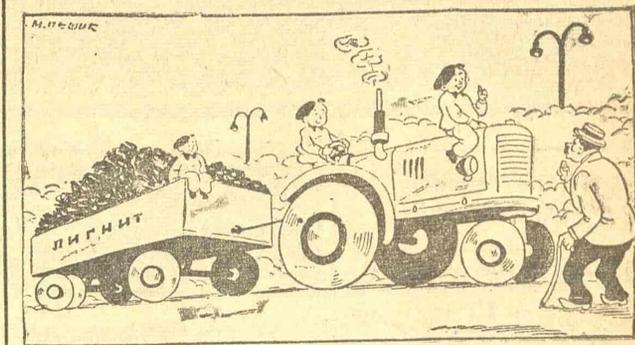
За ову сезону набавиће се и превозна средства за превоз купаца и то три моторна чамаца и две дереглије. У изгледу је набавка извесног броја спортских чамаца.

Стара купатила су сва спремна за овогодишњу сезону, која ће отпочети 1 јуна. На сплаву купатила код „Шест топола“ врше се поправки, које ће до почетка сезоне бити завршене.

Изградња великог купатила на Ади Циганлији почеће у најскорије време и треба да буде завршена у јуну месецу. Сва три нова купатила ће се градити са извесним закашњењем, тако да неће бити завршена за први месец овогодишње сезоне.

Надлежне установе морале су раније обезбедити потребан материјал, и никако се не може оправдати закашњавање с купатилима о нијој изградњи давно, благовремено било решено.

Све у своје време

— Где ћете, лепо, с тим логном?
— Спремамо за зиму! Знамо ми да се прасе не гоји уочи Божића!

ИЗ ЦЕНТРА ГРАДА

смеће се износи ноћу

Управа градске чистоће организовала је ноћно изношење смећа из зграда које се налазе у ужом центру Београда. Границне улице круга из кога се ноћу износи смеће су Париска, Узун Миркова, Браће Југовића, Косовска, Булевар Црвене армије, Народне Републике, Немањина, Балканска, Народног фронта, Релина, Сремска, Обилићев Венац и Грачаничка.

Ноћно изношење смећа организовано је у интересу самих грађана, ради њихове здравствене заштите, затим ради побољшања хигијенске службе у најпрометнијем делу нашег града и ради растерећења дневног саобраћаја. Смеће се износи ноћу у времену од 21 до 5 часова, а сама служба је тако организована да се сваке треће или четврте ноћи износи сметлиште из сваке зграде.

Ноћни рад на изношењу смећа захтева од радника велике напоре и спада међу најтеже физичке радове. Међутим тај рад отежавају и поједини грађани, који нису са довољно разумевања увидели потребу ноћног изношења смећа. Није усамљен случај да поједини грађани и поред звонџа не отварају капије или их затворе када виде „зубрета-ре“, говорећи да дођу сутра увече. У неким зградама уопште нема ноћног звона или је у неисправном стању. Има доста случајева да станари бацају ђубре поред канти иако има довољан број канти које стоје ненапуњене. У неким зградама станари бацају у канте шут, циглу, плаку и други материјал, иако су канте одређене само за башњеве органског ђубрета, а изношење горњег материјала врше друга предузећа. Тако су неке канте биле тешке по 150—200 кг. што само повећава и онако тежак рад око изношења сметлишта.

Потребно је да сами грађа-

ни отклоне ове и сличне тешкоће и да омогуће да се рад на ноћном изношењу сметлишта што успешније обавља. Управа градске чистоће је издала упутства својим органима да се не износи смеће из оних зграда где се и поред описане наведене неправилности не буду отклониле, а рекламације таквих грађана се неће узимати у обзир.

Драгослав ИВКОВИЋ
Ул. Мије Ковачевића 4а

ДВОМЕСЕЧНИ КУРС КРОЈЕЊА АФЖ-а ПЕТОГ РЕЈОНА

У последње време АФЖ Петог рејона показује велику активност. Ослободилавају се жене у разним занатима како би користиле својој породици и себи, па и целој заједници.

Тако је 28 априла у Основној школи број 14 отворен двомесечни курс кројења за домаћице овог рејона. Интересовање је било врло велико. За тецај је предвиђено највише 60 полазница, али их се пријавило много више, па ће АФЖ Петог рејона ускоро отворити и други тецај кројења.

Овим двомесечним курсом кројења руководи чланица Извршног одбора АФЖ-а Петог рејона Марија Гајгер, мајка на родног борца Јована Гајгера, студента технике кога су фашисти 17 августа 1941 године са још четири друга обесили на Теразијама.

Да би колико-толико и жене домаћине учествовале у извршењу петогодишњег плана, све тецајке са своје стране обавезале су да ће по свршеном курсу, пошто добро науче кројење, радити за домове и облаштина, за ову децу чији родитељи активно учествују у извођењу петогодишњег плана.

Деса СТОЈИЉКОВИЋ

Подизање и уређење београдских паркова, травњака и скверова

Петогодишњим планом предвиђају се велики радови на преуређењу и уређењу Београда. Питање уређења паркова, травњака и уопште зеленила града заузима значајно место.

За првих шест месеца Петогодишњег плана треба уредити све садашње београдске паркове и уличне травњаке. Радове ће изводити стручно особље отсека за паркове уз помоћ масовних организација. Стари, већ постојећи паркови, преуредиће се и улепшати, запустити скверови ће се поново засадити травом и шибљем, а празни плацеви ће се паркирати где год је то могуће.

Од старих паркова преуредиће се Мали Калемегдан. На Малом Калемегдану има пуно потажених травњака, шибље је у нереду, стазе су пуне рупчага. Шибље ће се лепо поткресати, обновити се зеленило, изгајени травњаци ће се засадити новом травом, а стазе ће се изравнати и посути шљанком.

Топчидер је омиљено место за недељни одмор. Наш радни

свет одлази тамо недељом да се одмори од градске буке. Топчидер већ дуго није уређиван и његови извесни делови су потпуно запустити. Ти делови ће се раскрчити, травњаци ће се уредити и засејати новом травом. Старо иструрело дрвеће ће се повадити и заменити новим. Топчидер ће постати јединствен, велики, леп и пријатан парк који ће занста служити радном свету за одмор.

Скверови по улицама Београда овако запустити као сада, право су ругло. А те мале зелене површине усред огромног асфалтног простора треба да служе као украс. Зато ће се сви ти скверови паркирати и уредити. Уредиће се сквер код Ауто-Команде, код Сењаке пијаве, код Дома Југословенске армије, код Мостара, на Лекином брду и код Официрског дома. Већи скверови ће се претворити у мале паркове, а мањи ће се само засадити травом.

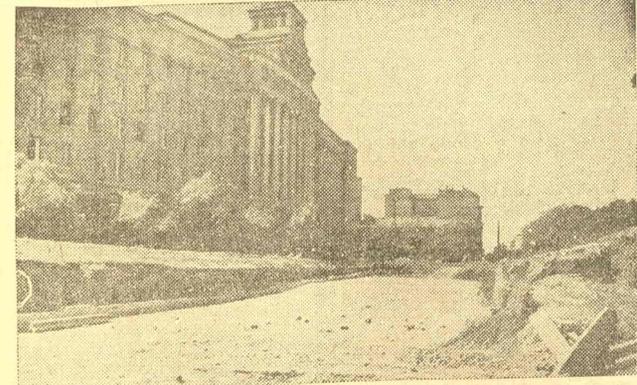
Плац између поште и Народне скупштине ће се претворити

у леп парк. Ту је био базен који је још зимус извађен. Земљиште је стајало доскора зривено, није било могућности да се приступи раду. Сад су почели радови на уређењу тог парка. Парк ће бити са три терасе. Земљиште ће се тако нивелисати да се изједначи висина Булеvara Црвене армије и Косовске улице. Терасе ће бити у виду партера. Партер је површина парка засејана најразноврснијим дрвем. Свакако да ће тај, тако модерно уређени парк много допринети лепоти нашег града.

Такође ће се претворити у парк земљиште са друге стране Народне скупштине, у Влајковићевој улици. Травњака готово и нема по Београду, а уколико их има они су неуредни, изгајени. У свим улицама где је могуће заливање засадиће се травњаци. Травњаке ће засадити фронтоске организације уз помоћ стручњака из Отсека за паркове.

Дворишта свих београдских школа ће се претворити у паркове. Уколико у двористи неке школе већ постоје мали паркови, они ће се само уредити. У јесен ће се извршити попуњавање зеленог заштитног појаса Београда. Тај појас обухвата Београд са источне, јужне и западне стране.

Београду треба много зеленила. Али се одмах не може све учинити. Засад ће се извршити само ситнији радови, то јест створиће се мали нови паркови и преуредиће стари. Касније, са изградњом Београда, створиће се још неколико великих паркова. За неколико година Београд ће бити сав у зеленилу. То ће много значити како за лепши изглед града тако и за здравље становника. Јер, паркови су плућа једног града.

Садашњи изглед сквера испред Поштанске штедионице

Данашњи изглед пионирског дома у Карађорђевој парку

ПИСМА
Грађанима

Примеран рад
особља Градске
болнице

Л ежала сам доста дуго у Градској болници, где је нада мном др Богдан Косановић извршио операцију тумора. За читаво време док сам била у болници, и пре и после операције, др Косановић је показао не само према мени, него и према свим болесницима, необичну пажњу. Свакога дана он се интересовао за стање здравља болесника, обилазио их, при чему се увек родитељски опходио.

Поред њега, и болничари и болничарке заслужују сваку похвалу. Исто као и др Косановић, и они су водили сталну бригу о нама болесницима. Увек би нам прилазили са пуно љубави и нежности, што, верујем, да је такође заслуга др Косановића.

Било би потребно, сматрам, да се сви лекари улеђају на хирурга др Богдана Косановића, а болничко особље свих осталих болница, на особље Градске болнице.

Манасина БИЧКОВ
текстилна радница
Слогина 25

„КОНАЧИШТЕ ЗА
ОЗБИЛНУ ГОСПОДУ“

У Добрањској улици на згради број 12 на видном месту стоји плехана табла са крупним словима: „Коначиште за озбиљну господу“.

Давно је у новој Југославији нестало господо, кнеза Павла и кнежевог музеја, који је претворен у Народни музеј, али ето остала је и још увек стоји табла, ваљда да би нас још потсећала на мрачну прошлост.

Илић М. БОЖА
Дринчићева 20

КАКО ДА СЕ ОВО
ПРОТУМАЧИ!

Радим у текстилном предузећу „Космај“. Док нисам имала службу замолила сам настојника зграде у Балканској улици 35 да станујем код њега привремено помажући му при чешћењу зграде док не добијем запослење. Сада када сам запослена по завршетку рада потребан ми је већи одмор и тишина а то у настојниковом стану немам. Звонце ме преко целе ноћи буди а и дању се нема мира. Стога сам се обратила Станбенном отсеку и молила да ми додели за становање празну руинирану собицу у Балканској улици број 35 коју би ја сама оправила и оспособила за становање. Ову празну собицу држи сада бифеција чии је локал у истој згради и користи је као шупу иако већ има шупу која је довољно пространа и затворена.

Све ово навела сам у својој молби али је провером свјачко друкчије утврђено и молба је одбијена.

Сматрам да провера није извршена правилно и да према томе извештај није могао бити тачан. Ово тврдим стога што се лице које је вршило проверу није обратило ни поверенику куће ни настојнику него само бифецији, задовољивши се и усвојивши оно што му је овај написао.

Љубица ЖУЛУМОВИЋ
Балканска 35

„АРОДНИ НИВЕР-
ЗИТЕТ“

У Катанићевој улици на згради 21 још од прошлог лета стоји напис са испалим словима који се чита „ародни ниверзитет“. Вероватно је то некада био Народни универзитет Четвртог рејона који је одавно престао да ради, а о чему сведочи и овако накарадни натпис. Кад би Народни универзитет радио, сигурно би натпис био поправљен, а ако већ не ради, онда би га требало одмах уклонити.

Да би слика била потпунија, изнад овог натписа, при врху зграде, стоји још увек крупним словима натпис „Дом друштва Кнегиња Љубица“ — натпис кога је требало давно уклонити. Иначе пролазник може да добије утисак да то „Друштво“ још увек постоји и то у истој згради са Народним универзитетом.

Драгољуб АЛЕКСИЋ
Његошева ул. бр. 69

Фронтловци критикују

Управник биоскопа шамара — милиционар гледа

Осмога маја саопштено нам је у гимназији да ће пионери Треће мушке гимназије сутра ићи у биоскоп са својим руководиоцем. Деветог маја у 2,30 пошл смо у биоскоп „Београд“. Тамо смо се сместили, али пошто су сва места била заузета ја сам сео заједно са другом у једну фотељу. После пола сата, када је филм већ почео, дошла је разводница којој се учинило сумњиво то што седимо двојица на једној фотељи. Она ме је упитала да ли имам карту.

Ја сам одговорио да немам код себе и да се карта налази код руководиоца. Разводница је отишла и после кратког вре-

мена се вратила са милицајцем који ме је одвео у канцеларију биоскопа. Тамо ме је дочекао један младић, мислим да је био управник биоскопа. Ја сам почео да му објашњавам шта је у ствари, али он није хтео да

ме саслуша него ми је опалио такав шамар да сам се морао придржати за сто да не бих пао. За то време ту је стајао милицајцац и мирно посматрао шта се ради, не рекавши ни једну реч протеста. Разуме се

да се после утврдило да имам карту, али, тек како тако, ја извукох шамар.

Костић МИЛАН
ученик 3 разреда III
мушке гимназије —
Баба Вишињина ул. 36

★ ★ ★

Наше погрешке и пропусти

но да не мора, када би се више мислило.

Је ли вам пало у очи да отсек за снабдевање ИНО-а ни једног месеца не пропусти да, после објаве о издавању на-

мирница грађанству, не чини исправке. Једном се исправља количина, други пут купони, а трећи пут и издавање саме

робе. За месец мај у томе је постигнут рекорд. Први пут је објављено да се издаје једно, други пут друго, и док се то довело у сагласност требало је да прође десет дана, а роба је издавана на парче.

Ово се не би смело дешававати и не би се десило да се придржавало оне народне: „Испечи па реци“, тј. добро простудирати, па тек онда објавити, — јер се овако стиче утисак да у том Отсеку није све у реду.

Навели смо само два примера, а има их много више сличних. Овакав рад као штетан треба сузбијати. Сигурно средство да се оваквим појавама стане на пут били би стручни органи које би Контролна комисија свакодневно слала да контролишу рад и на самом месту заводе ред, а комисију обавештавају о ономе шта су нашли, шта су урадили и шта треба урадити да се ове ружне и штетне појаве отклоне.

Часлав СТЕВАНОВИЋ
Косовска 27

Топличин Венац 10
Миладин БАНИЋ

„Није за продају“

Ових дана прошао сам по ред „Батине“ продавнице ципела у Краља Милана улици и видео у излогу савршене ципеле са дуплим ђоном. Цена по пару износи 590 динара. Када сам затражио ципеле речено ми је да ципеле нису за продају и да ће тек за који дан бити пуштено у продају 140 пари ципела те врсте. Свакодневно сам долазио и распитивао се али од ових ципела више није било ни трага. У излогу је још увек стајала ципела са дуплим ђоном, цена по пару 590 динара.

Пошто сам затражио објашњење зашто управа ову робу држи у излогу кад је нема за продају, одговорено ми је да продавница има одобрење од Министарства трговине и снабдевања да овако излаже робу.

Пролазећи Булеваром Црвене армије пред излога „Батине“ продавнице видео сам и-

сте ципеле, цена 590 динара, продаја уз дознаку и 35 јединица. Када сам ушао у ову

продавницу и затражио ципеле, одговорено ми је да овакве ципеле они немају, него да ће се оне продавати тек кроз два месеца.

Сматрам, да није лепо излагати робу која није за продају и да је треба изложити тек онда када она стварно може да се прода.

Миленко БОШЊАК
Топличин Венац 10

★ ★ ★

У нашој земљи постоји слободна продаја

Пре неколико дана дознала сам од своје рођаке да на пијаци „Зелени венац“ има сувог меса у слободној продаји.

Отишла сам на пијаци, па, видевши у месарској радњи код Покрајца, суво месо, уђем и запитам да ли могу и ја да-

бити сувога меса.

— Ако имате бон, — одговори ми службеник који мери и сече месо.

— Немам бон, али сам дознала да се данас продавало у слободној продаји, — рекох ја врло учтиво.

— Није истина, — викну ми

са стране неки човек, вероватно власник радње, — нема меса.

— Молим вас, — објашњавам ја, — моја сестра је купила данас.

— То није истина... Свакако је купила кости, — виче и даље онај човек.

— Није кости него месо, — тврдим ја и даље, и питам га зашто виче на мене када ја врло учтиво питам.

— Шта ви мислите, — нервира се он, — питам ја вас шта има код нас у слободној продаји?

— Молим вас немојте викавати, ако има у реду, а ако нема, опет лепо, само вас молим да не вичете, — и изађох из радње. За мном пође и један човек те ми рече врло љубазно да погледам у „Ветсеруму“, јер да је свакако тамо било издавање меса у слободној продаји.

Отишла сам у „Ветсерум“ и заиста добила сам суво месо без бона.

Овим својим дописом хоћу да саопштим месару Покрајцу да у нашој земљи постоји и слободна продаја не само меса него и многих других ствари које су потребне народу, и да му истовремено посаветујем да се понаша углавније према грађанству.

Јелена БОСИЋ

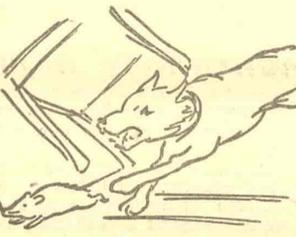
Хајка на пацове у ресторану на Калемегдану

Пре неки дан био сам на Калемегдану у Градском ресторану. Одједном један велики пацов прошећа мирно испод столова. Он још није ни прошао, а за њим ушета други. И то би ваљда ишло тако редом, да одједном не улете неки велики вучјак и настаде бесомучна јурњава, претурање столова и столица. Грађани покушаше да ухвате кера. Међутим једна келнер рече:

— Не, немојте га никако хватати јер ће онда да побесни и да уједа!

Настаде општи страх и грађани се прибише уза зид очекујући да пацов изјури напоље и да се ова трка смири. Ако се овакви случајеви буду чешће понављали, верујем да ће ово постати крај јурњаве и

хајке на пацове а никако крај одмора и разоноде. Управа Градског ресторана треба да поведе више рачуна о појави пацова и да гледа на

неки начин да их отклони, а не да пушта кера да овај треби пацове. Мислим, да то није

★ ★ ★

Код Градског млекарства у
Кр. Милана улици јогурт се служи
у изломљеним чашама

Уђем у млеку Градског млекарства у Краља Милана улици, преко пута Офиса државне заштите, да бих се о свежио јогуртом. Приђем каси и платим за две чаше јогурта по 2,50 динара, свега 5 динара. Када сам добио јогурт погледам чаше, окренем их и видим да су обе биле изломљене на ивици. Ни једна ни друга чаша није била цела. Ивица чаше, била је сва исечена, тако

ју народну имовину, него истовремено стварају опасност за све грађане који пију из разбијених чаша.

Цветко МИЛОВАНОВИЋ
службеник Претседништва
Владе ФНРЈ

★ ★ ★

да сам једва успео да попијем јогурт а да се не посечем. То није било случај са мојом чашом, односно моје две чаше. Загледао сам и друге из којих се пило. Кад свих су рубови били исечени.

Налазим да би санитарски органи могли повести више рачуна о Градском млекарству и осталим сличним радњама, јер овакве искрзане чаше претстављају опасност за оног ко из њих пије. За време док сам био у продавници нисам приметно да је и један гост попио неку чашу. Због тога мислим, да вероватно услед непажње службеника који перу чаше долази до ових искрзаних ивица на чашама. Зато је потребно да се на њих обрати пажња, јер они непажљивим радом не само што упропаштају,

Срећан човек

— Сипај, брате, само сипај кад те нико не контролише. Мени сваки час градирају.

ГРАЂАНИ БЕОГРАДА
Предлажу...

Ко је надлежан
да уклони кра-
љевске грбове

Ако се неко од странаца вози трамвајем број 2 може лепо да види у Карађорђевој улици, испод стубова моста који је порушен, два краљевска грба уклесана у камену величине једног квадратног метра. Ових грбова има и испод степеница са друге стране. Грбови толико упадају у очи да се странац са пуним правом може упитати да ли је ова земља још краљевина или република.

Уклањање ових грбова не претставља никакву тешкоћу и, са мало воље и снажљивости уличног актива фронта, они би се могли уклонити. Верујем, да ће се наћи пута и начина да се ови грбови уклоне или бар префарбају да конач-

но нестане и ових посебних грбова из нашег лепог и препорођеног града.

Б. М.

Топличин Венац 10

ТРАМВАЈСКИ САО-
БРАЋАЈ ТРЕБА ДА
СЛУЖИ РАДНОМ НА-
РОДУ

Линија трамваја број 6 је најоптерећенија линија у Београду. Увођењем у саобраћај трамваја број 7, који иде добрим делом пруге број 6, ова линија је прилично растерећена. Градњом окретнице трамвајске пруге број 6 у Дечанској улици растерећен је саобраћај у центру града. Све то доприноси много бољем развијању саобраћаја на једној од главних саобраћајних артерија, која иде Булеваром Црвене армије.

Међутим, почетна трамвајска станица пруге број 6 код Народне скупштине није добро постављена. Путници који излазе из трамваја морају да паде да не падну под точкове равних возила, којих у тој улици има врло много. Мислим да би било много корисније и сигурније за путнике да се почетна трамвајска станица постави на углу Дечанске улице преко пута „Борбе“ тачно на завршетку ново сagraђене окретнице. Тамо је саобраћај много мање развијен, путници могу без икаквих опасности да изађу из трамваја и да прелазе много мање прометну улицу. Тиме би се задовољиле жеље и потребе путника — радног света, а саобраћај треба да буде постављен тако да најбоље одговара жељама и потребама радног света.

Арсеније ЉУМОВИЋ

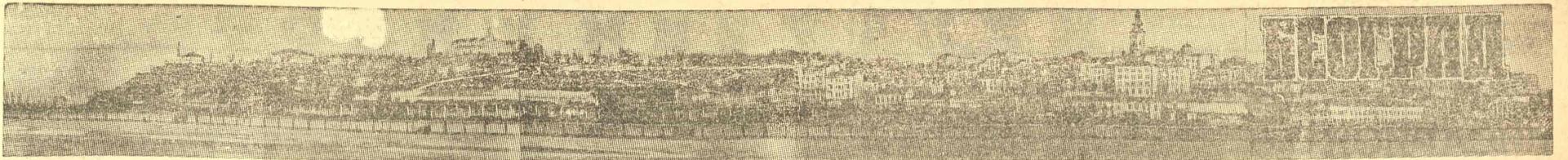
Борба Вашингтона 42

У Бредоградилушту
Чукарица нема више
неписмених

Месеца септембра прошле године, под руководством учитеља Баје Делића из школе број 26 са Чукарице, отворен је у Бредоградилушту Чукарице аналфабетски течај, који је обухватио све неписмене раднике. Овај течај завршио је рад са успехом и сви течајци су испит положили. Тиме је остварено стопроцентно писмењавање радника овог предузећа. Као награду радницима — течајцима — културно-просветна комисија дала је по један „Приручник за аналфабетске течајеве“ зајим по једну књигу „Роса на бајонетима“ од Ђокића као и по једну брошуру „800 година Москве“ а учитеља Бају Делића за залагање, наградила је новчаном.

Радници овог предузећа тражили су отварање вишег просветног течаја, како би употпунили своје стечено знање, уздигли се културно и тако спремни могли боље да учествују у извршењу петогодишњег плана.

Предраг ДИМИТРИЈЕВИЋ

ПРОТИВ БИРОКРАТИЈЕ

Може ли се решити питање регистрације културно-уметничког друштва „НИКОЛА ТЕСЛА“

Још пре три месеца, прикупивши потребна документа, управа културно-уметничког друштва „Никола Тесла“ послала је једног члана управе у Унутрашње одељење ИНО-а ради добијања дозволе за рад друштва. Одговор је био следећи: „Потребно је да молбу потпишу чланови старе управе (пре 1941 године); потребан је записник са последње седнице пре рата; потребно је да Месно синдикално веће стави своје мишљење...“ итд. итд. Знајући да је архива друштва пропала за време окупације и да нисмо у могућности да прикупимо потписе оних који су водили друштво пре рата, делегат управе друштва дао је одговор у коме смислу, нагласивши да не треба тражити потписе оних од којих је друштво зависило пре рата и који су били неминован терет друштва.

Када сам кроз четири дана дошао, она ми је објаснила да је разговарала са другом који познаје прописе ове врсте послова и да јој је он рекао како смо ми морали да имамо некое одобрење раније, одобрење привременог карактера, које ја морам да донесем. Одговорио сам да такво уверење ми нисмо никада имали, јер да смо чекали одобрење, ко зна кад би отпочели са радом. Рекао сам другарици да више не могу да долазим због тога што другарица овде за столом, не познајући суштину ствари, доноси одлуке које се тичу 300 чланова културно-уметничког друштва „Никола Тесла“, не знајући за онај велики труд који чланови друштва улажу у свом раду и не обраћајући

нимало пажње мишљењу Месног синдикалног већа, као највишег синдикалног форума у Београду.

— Друже, друже! Дај ми твој број телефона. Ја ћу опет да разговарам по вашој ствари и јавићу ти.

Дао сам свој број телефона као и телефона синдикалних форума на које треба да се обрати, али сумњам да ће ми овакав чиновник, формалиста и бирократа, ма кад моћи да да позитиван одговор. Зато је једино решење даљег опстанка уметничко-културног друштва „Никола Тесла“ да своју ствар преда у руке синдикалних форума и наше народне штампе.

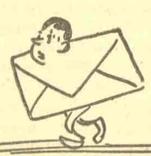
Милош КИЋЕВИЋ

Дуги пут једног писма

Градско предузеће за текстил и обућу Гратекс својим писмом број 5098 од 8. априла 1947. године тражило је од Државног осигуравајућег завода — Дирекција за Народну Републику Србију, пословница Београд, — да изврши осигурање једнога дела имовине којом Гратекс располаже, а у смислу члана 6. основног Закона о државним привредним предузећима. Ово писмо је отпремљено од Гратекса 8. априла 1947, а кад је пришло „ДОЗ-у“ не знам, али из писма број 714 од 22. априла које је „ДОЗ“ упутио Гратексу види се да је писмо број 5098 од 8. априла било решено тек 22. априла, то јест послано 14. дана. Да су у питању само 14 дана па да се некако и оправда, али није то све. Писмо број 714, које је „ДОЗ“ написао 22. априла, предато је на

потребне мере. Када се ради о осигурању народне имовине од пожара и од провале, где се рачуна на сваки сат, онда се појединци у државној служби не могу и не смеју неодговорно односити према раду који им је поверен.

Буро ВУЧЕТИЋ
намештеник Градског
предузећа за текстил

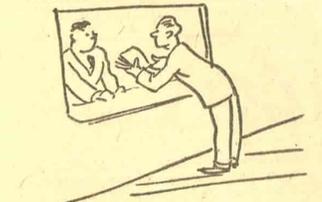
пошти тек 10. маја тј. 18. дана касније, што доказује поштански жиг на писму.

Из овога се види да у Државном осигуравајућем заводу ради неки чиновник бирократа, коме ни најмање није стало до тога да ли ће народна имовина бити осигурана или не. Мишлим да би Дирекција државног осигуравајућег завода требало да поведе рачуна о таквим чиновницима и предузме

Да ли надлежни чиновници који раде са таксама познају законе

Проводом изласка I броја часописа „Фискултура“, требало је да се добије одобрење за „поштарину плаћену у готову“.

Направио сам молбу и однео у дирекцију Пошта у Паломтићевој улици бр. 2. Пошто нисам донео три примерка поменутог часописа, друг заменик шефа из поштанског одељења вратио ми је да допесем три примерка часописа. Када сам донео 3 броја „Фискултуре“, тада ме је вратио да на

насловној страни написем „такса плаћена у готову“. Вратио сам се да и то учиним и после једног дана донео тражене примерке, на што ме је заменик шефа, увек исто лице, упутио да на молбу прилепим таксену марку од 10 динара и на сваки број часописа по 5 дина. таксе и прилепим таксе-

ну марку од 30 динара у готову за решење. Када сам донео ове таксене марке у вредности од 55 динара шеф ми је саопштио: „Па то је државни часопис! Не треба такса!“ Вратио ми марке и послао ме у архиви да заведем молбу. У архиви ми је шеф архиве тражио наново малопре скинуту таксу. Када сам му објаснио случај, одговорио ми је да сам у праву.

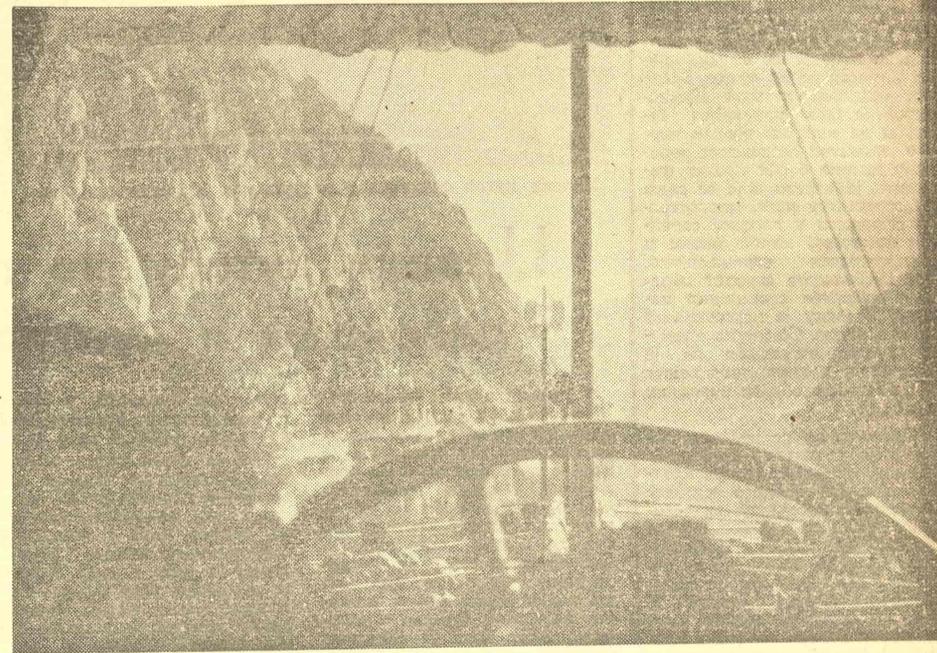
Интересује ме зашто они који раде са таксама добро не проуче Закон о таксама и дају сва обавештења одједном, а не да овако јурим пет шест дана без икакве нарочите потребе. Уместо да се убрзава рад и постане експедитивнији, појединци бирократишу и отежавају посао.

Друга је ствар то што сам ја купио марке од државног новца. Ако сваки дан купим по десетак марака, онда ћу ја због туђих неисправности целу моју плату дати на таксене марке које ми после нико неће да прими. Треба одржавати курсеве по струкама, тако да свако постане мајстор своје струке да други не испштају због туђе лењости, незнања и алжавог односа према раду.

Балабан МЛАДЕН
Топличин Венац 10

БРОДОМ „БЕОГРАД“ до Ђердапа

— Организацији излета треба посветити више пажње —

„Београд“ у Ђердапу

Трчећи, сав зајапурен, са великом торбом на леђима, стрчао је низ кеј последњи путник и показавши карту, ушао у брод.

— Готово! Полазак! — викнуо је дебели морнар и гурнуо мали, узани мост који је везивао брод са кејом.

Пиштаво је засвирила сирена. На командном мосту дру-

ги капетан брода окренуо је машински телеграф који је лако зазвонио. Брод је задрхтао, заклатио се, бацивши са стране воду која се на површини претворила у пену. Ускоро са видика су нестали људи што су дуго и стрпљиво махали марамима. Брод је ушао у воде Дунава.

У суботу око 4 часа после подне обновљени „Београд“ је кренуо на своје прво путовање у слободној домовини. Преко 700 чланова Савеза финансијских службеника, заједно са службеницима свих одељења Извршног народног одбора, пошло је бродом на излет до Ђердапа, први масовни излет ове врсте.

На горњој палуби на дугачке клупе поседали су путници. На задњем делу брода, до самог краја, сместио се цезоркестар „20 октобар“. И већ после прве мелодије парови су почели да се окрећу. С друге стране брода, сасвим напред, у неколико група окупили су се путници и отпочели да певају. Хармоника је лагано пратила мелодије. Весело, смејући се, људи су уживали у излету.

Са обе стране, почевши од прамца вода се лагано растварала, правени пролаз броду. А назад, сасвим далеко, вода се ковитлава, пенала, да би се најзад уморила и у лаганим, лаким таласима, изгубила из видика.

Рано изјутра брод је ушао у Ђердап. Ниски, благи брежуљци изненада су прерасли у велике, скомите стене које су се сасвим приближиле једна другој. На појединим деловима клисуре, брдовите косе готово су, чини ти се, пригрлиле једна другу. С лево, румунске стране, сасвим близу воде, у стене се увукло узани пут који би, тек када би се брда ставила, ушао у ширину поља на коме се испружило село са белим торњевима. Непспавани, савиши људи изашли су на прамца и, заузевши сва слободна места, уприли поглед у Ђердап.

— Дивно! Погледај! — говорили су зарадовани људи. Лица су мењала изглед, постајала светла, очарана. Лепота природе упијала је погледе, узбуђивала срце.

У понедељак изјутра брод са излетницима вратио се у Београд. Излазећи, путници су живо разговарали. На једном делу брода окупала се већа група и прича.

— Сјајна је ствар овакав излет, — каже један омањи човек, — Мишлим да би требало чешће ићи бродом до Ђердапа.

— Али, додаје други, организација је била доста слаба. Зашто је брод примио преко 700 путника када унутра може да спава само половина од овог броја. Људи су исцрпени од неспавања или су назебли спавајући напољу. А и за јело је требало чекати по сат два пред трезаријом.

— Све је то тачно, упада у разговор један морнар. Али, да ли сте видели шта су путници урадили на броду. Баша су су пикавце на тепих и на шираду. Морали смо и једно и друго да склонимо како их не би потпуно упропастили.

Ипак излет је углавном успео. Ако се убудуће буде водило више рачуна о организацији, ови излети ће бити право уживање и пријатан одмор радном свету Београда.

Д. СТАЈИЋ

Радни колектив Бродоградилшта на Чукарици подигао спомен-плочу палим друговима

Велики Дан победе, 9 мај, прославио је радни колектив Бродоградилшта на Чукарици једном лепом свечашћу: тога дана откривена је спомен-плоча радницима и ученицима који су пали у народноослободилачкој борби.

Дивно урађена спомен-плоча од црног мермера, са петокраком звездом на врху, постављена је у средини Бродоградилшта. На врху спомен-плоче исписане су речи: „Слава бродарским радницима палим као жртве дивљег фашизма и палим борцима на бојном пољу за слободу.“ Затим су исписана имена погинулих радника и ученика. Из Бродоградилшта је погинуло њих 41 и то: четири ученика, четири бравара, три машин-бравара, два метало-стругара, 11 бродоковача, два заваривача, два ливца, два бродо-тесара, четири столара, два фарбара, један

кројач, један лимар, један тапетар и један физички радник и један благајник. Испод имена налази се „Повеља“ написана у стиховима, коју је написао столар Чедо Поповић. У Повељи пише:

„Почивајте мирно ви хероји
славни,
Бродарски радници, див јунаку
равни,
Пред сенама вашим кунемо се
ево,
Захвалан је вама наш колектив
део...“

Спомен-плочу је открио претседник синдикалне подружнице електрикар Дамњановић, у присуству целог радног колектива, чланова породица изгинулих радника и делегата радника из Ријеке и Трста. Омладина Бродоградилшта положила је диван венац.

Ова скромна спомен-плоча у кругу Бродоградилшта сто-

Радници бродоградилшта пред спомен-плочом

СОВЈЕТСКИ УМЕТНИЦИ
У БЕОГРАДУВИСАРИОН
ШЕБАЉИН

исарион Јаковљевић Шебаљин, који је ових дана боравио у Београду, спада међу познате и истакнуте совјетске композиторе, међу заслужне трудбенике велике музичке културе СССР. Аутор је симфоније „Лењин“, надахнуте текстом Мајаковског, четири симфоније, низа квартета и многих других дела. Пети — Словенски квартет В. Ј. Шебаљина написан је за време Великог отаџбинског рата. Композитор је био руковођен тежњом да музички изрази чврсто јединство словенских народа у данима борбе против фашизма, јединство које се сада, по завршетку рата, многострано изражава у плодној сарадњи протеклој мирољубивим и демократским стремљењима. Тај Шебаљинов квартет обрађује мелодије словенских народа. У њему је искористио српска песма. Совјетска музичка критика наглашава да је Словенски квартет узор веште и оригиналне обраде народних мелодија.

Одазивајући се великим догађајима у животу совјетског народа, Шебаљин је пре кратког времена написао кантату „Москва“, посвећену престојој прослави 800-годишњице престонице СССР. Шебаљин сада приводи крају рад на неколико дела, од којих је највеће опера „Ратни другови“. У њој се обрађује велика тема из првих година совјетске власти — херојска борба народа против интервената и непријатеља револуције.

Црвени кућић синдикалне подружнице Железничке управе

Црвени кућић синдикалне подружнице Опште државне болнице

Црвени кућићи по предузећима су места
разноде и културно-просветног рада

Црвени кућићи су просторије од једног или два одељења где се развија основни културни рад синдиката по мањим предузећима и по одељењима великих предузећа. Ова одељења треба да су украшена и угодна, светла и чиста, да делују освежавајуће. Она треба да имају више слика, мање парова, тако да у њима радни народ после заморног рада нађе одмора и разоноде. Због тога је потребно при отварању црвених кућића водити рачуна сем о избору просторија још и о намештају који треба да буде складан и удобан. Црвени кућићи треба да располажу и са библиотеком из које ће сваки радник моћи да узме на читање књиге, да буду снабдевени дневним листовима и часописима. Да би радници у часовима одмора могли наћи забаву у црвеним кућићима треба још предвидети и разне друштвене игре, као шах, стони тенис итд. У просторијама црвених кућића одржавају се и мала предавања и кружоци, те тако поред одмора и разоноде радници могу да се и културно и просветно уздигну. Црвени кућићи морају постати привлачна места где ће радници радо свраћати.

У Београду је отворен приличан број црвених кућића, а многа предузећа ће их ускоро отворити. Један од добро уређених и веома пријатних црвених кућића је кућић радног колектива Београдске железничке станице.

Поред овог црвеног кућића постоје још добро уређени црвени кућићи у пивари „Београд“, Комбинату шећера и

врећа на Чукарици, у Инвестиционој банци, Министарству правосуђа ФНРЈ и тако даље.

Црвени кућић радног колектива Железничке станице има библиотеку од 500 до 600 стручних књига, романа, приповедака, песама, дела о народноослободилачкој борби. Књиге круже из руке у руку. Радници и намештеници Железничке станице много читају. Црвени кућић смештен је у два лепа светлим одајама са прикладним намештајем. Орман за књиге, два-три стола и неколико столица сачињавају библиотеку. По столовима цвеће,

на зидовима слике са две-три парове које се односе на железничко особље и особље аутопута. Ту су и дневни листови и часописи, шах.

Радни колектив Железничке станице броји нешто више од хиљаду чланова а продаје 700 примерака стручног часописа „Саобраћај“ и 400 примерака листа „Рада“. За 1 мај спремили су и отворили поред библиотеке још једну просторију са клупама где се одржавају предавања и кружоци. И ова сала украшена је са неколико слика и парова. Поред ове две одаје имају још једну собу за

радио-аматере. У њој се налазе две-три стара апарата од којих ће један оправити те ће преко гласноговорника по осталим просторијама службеници моћи да слушају радио-вести и саопштења.

Улогу и значај црвених кућића управа и синдикална подружница Железничке станице потпуно су схватили. Али то није тако још у многим предузећима. Међутим, црвени кућићи су основна потреба за правилно одвијање културно-просветног рада, те им ваља посветити пуну пажњу и брже прићи њиховом остварењу

Проблеми културно-уметничког друштва
„ГОРАН“

У Београду постоји 19 синдикалних културно-уметничких друштава. Једно од њих је „Горан“, културно-уметничко друштво Савеза државно-административних и правосудних установа.

Друштво је основано крајем 1945 године и његов је рад првих месеци био усмерен на прикупљање чланства и организовање друштва. Почетком 1946 године друштво је отпочело са радом, и то са хорском, драмском а доцније са музичком секцијом и фолклорном групом. Манифестујући братство и јединство наших народа, друштво је ушло за своје име „Горан“ као успомену на мучки убијеног младог

хрватског борца Горана Ковачића.

„Горан“ је учествовао са свим својим секцијама на многим академијама, приредбама, усменим новинама и другим културним и политичким манифестацијама разних синдикалних и фронтовских организација. Почетком октобра 1946 године основана је литерарна секција, која одржава своје редовне састанке на којима се читају оригинални радови чланова секције са критичким освртима. Састанима присуствују и наши познати књижевници.

Формирањем новог Савеза службеника државно-административних и правосудних установа, друштво је приступило културно-уметничка група бившег Савеза службеника правосудних установа.

Савез службеника државно-административних и правосудних установа броји око 7.500 чланова, а културно-уметничко друштво „Горан“ једва има око 60 сталних чланова хора. Савез са околним бројем чланова могао би међутим дати не 60, него много више чланова, те би његово уметничко друштво имало заиста велики хор. Управа одбор синдикалних подружница овога Савеза нису изгледа довољно схватиле значај и улогу културно-уметничких друштава и услед неплаћеног запослења својих чланова ометају правилан развој самог друштва. Многа активни чланови „Горана“ заузети су другим радом по подружницама, те нису у могућности да одговоре својој дужности у друштву. Осим тога, синдикалне подружнице уско постављају свој план рада и учлауриле су се у себе, тако да уметничко друштво није омасовљено као што би то могло да буде.

Културно-уметничко друштво

Фолклорна група културно-уметничког друштва „Горан“

Пред почетак рада
Пионирског
позоришта
Првог рејона

Дејче позориште код нас нарочито је се схватило онако како треба. О њему се зна толико да оно негде постоји и да служи за увесљавање и разоноду деце. Међутим, то је врло погрешно мишљење. У свим земљама у којима се култура цени и гаји дејча позоришта сматрају се као врло корисно васпитно средство. Чувени педагози истичали су одувек да први утисци и сазнања код деце остају најјасније оцртани у дејчој памети и провлаче се као црвена нит кроз читав човечији живот. Отуда и долази велики значај који имају дејча позоришта.

Код нас од ослобођења до данас, повремено је радило само једно дејче позориште, чије је представе организовао Главни одбор Црвеног крста Србије. Позориштем је управљала Софија Белићкова, службеница Црвеног крста.

Оснивањем домова културе, који по свом задатку постају центри културно-уметничког и идеолошко-васпитног рада по свим рејонима, ово и овакво дејче позориште ушло је у оквир рада Дома културе Првог рејона. Оно мења само своје име и сада се зове Пионирско позориште Првог рејона. У сарадњи са штабовима пионира и Главним штабом пионира, Пионирско позориште Првог рејона спрема две приредбе, за 18 мај и 1 јуни. Пионирско позориште састављено је из две приватне балетске школе, које воде Даница Живановић и Челејева Гортански.

Како дејча позоришта имају велики васпитни значај за подизање и одгој наше младежи то је потребно да се сада реорганизује Пионирско позориште. У првом реду треба да се организује управа позоришта у коју би ушли сем техничког руководиоца још и чланови пионирског штаба, просветни радници школа и рејона. Да би оно добило свој сталан карактер мора да се измече осталога узме један руководилац балета који ће изабрати талентовану децу и створити дејче балетски ансамбл. Деца се могу регрутовати не само са Првог рејона него и са осталих рејона, док се не створе могућности за развој других дејчих позоришта. Настава би могла бити бесплатна, а пионирске организације могле би много помоћи у томе да се привуку пионери који воле и имају смисла за балет и глуму. Као и сваком позоришту, и овом позоришту требало би обезбедити сталне просторије у којима би се одржавале вежбе. Поред тога треба створити једну техничку секцију која би водила рачуна о декору, о намештају кулиса, о сцени, електрици, рефлекторима, костимима.

Наши пионери немају ни биоскопских ни позоришних представа. У полету културе и просвете који је обухватио нашу земљу требало би повести више рачуна да се бар ово, прво дејче позориште, стави на здраву основу и оспособи за будући конструктиван рад.

Српски

„Александар Невски“

совјетски историјски филм

Александар Јарославић Невски једна је од најзначајнијих личности руске древне историје.

Новгородски владар јунак Александар живео је у XIII веку. Русија је у то доба била подељена на многобројне мање кнежевине. Већи се део налазио под влашћу источних Монгола, а и други суседи освајачи нападали су често руске земље. 1240 године, при ушћу Ижоре у Неву, кнез Александар храмовито је потукао Швеђане. После ове битке прозван је су га Невски. 1242 године у Русују су продрли тевтонски ратери. У филму је приказана борба руског народа са овим суровим немачким завојзачима.

Овај историјски филм снимљен је са знањем и смислом. Требао је гледаоцима испричати о Александру Невском. Невски је био војсковођа — борац против освајача, човек који је знао да организује војску и да је води, човек чија је снага лежала уствари у снази обичних људи — сељака који су под његовим руководством водили борбе. Творици филма ставили су себи у задатак да покажу војнички лик Александра Невског у непосредној вези са борањим масама, да обухвате оно што је заиста најважније да се зна о Александру Невском, догађајима његовог времена и оним обичним људима — стварним творцима руске борбене прошлости.

Улогу Александра Невског игра Николај Черкасов, кога смо видели у

насловним улогама ванредно значајних историјских ликова: Суворову, Ивану Грозном и другим. Режисер филма је Ајзенштајн, један од највећих уметника совјетске кинематографије. Одговарајући дух времена и места радње, личности са израженим бичним цртама и особинама, убедљиве масовне сцене и карактеристични детаљи, резултат су Ајзенштајновог режисерског знања и искуства и доброт рада осталих учесника у стварању филма. Уметници су успешно извршили задатак и својим радом уверили „Александра Невског“ међу значајним совјетским историјским филмовима.

Нове књиге

Иван Сергејев: ПРИЛОВ, издање Културно-просветног и латиницом, стр. 226, цена 17 динара.

Игорь Михаило Крети: ЕЛЕКТРОМОТОРИ ДРВЕТА, издање „Рада“, Стручна библиотека Јединствених синдиката Југославије, латиницом, стр. 35, цена 8 динара

Иван Сергејев: КРИЛОВ, издање Културно-просветног и латиницом, стр. 64, цена 12 динара.

Висарион Шебаљин

Напоредо са стваралачким, композиторским радом В. Ј. Шебаљин успешно руководи једном од највећих совјетских установа за музичко образовање — Московском државном конзерваторијом „Чајковски“. У разговору с претставницима нашег музичког живота Шебаљин је изложио, говорећи о музичком образовању у СССР, о делатности совјетских композитора и музичара, и организацију тог великог музичког комбината који, поред конзерваторије, обухвата десеторазредну школу (припрему за конзерваторију), музичко училиште и аспирантуру. Две и по хиљаде ученика под руководством 400 наставника успешно раде у том комбинату који стално даје Совјетском Савезу, као и друге конзерваторије и музичка училишта, нове кадрове музичара.

Ученик славног композитора Мјасковског, Висарион Шебаљин стекао је музичко образовање у конзерваторији, чијим радом данас руководи. Рођен пре 45 година у Омску (Сибир), он се музички школовао после Велике октобарске социјалистичке револуције која је, у огромном низу својих достигнућа, високо уздигла и музичку културу.

О тој култури, њеним настојањима и остварењима говорио је пред нашим композиторима, диригентима, певачима и новинарима В. Ј. Шебаљин и други истакнути совјетски уметник — Николај Семјонович Голованов, главни диригент Радио-Москве и редовни професор Московске конзерваторије. Том приликом, на пријему који је Друштво за културну сарадњу Југославије са СССР приредило у част совјетских уметника, дошла је до снажног израза обострана жеља за сарадњом у области музике. Посета В. Ј. Шебаљина и Н. С. Голованова Београду, ма да врло кратка, дала је повода да се очекује дуже задржавање обојице уметника код нас по њиховом повратку из Италије куда су отпутовали. Тиме би, свакако, био учињен још један корак на путу музичке сарадње која је тако потребна и значајна.

Зашто још нису уређене
биоскопске летње баште?

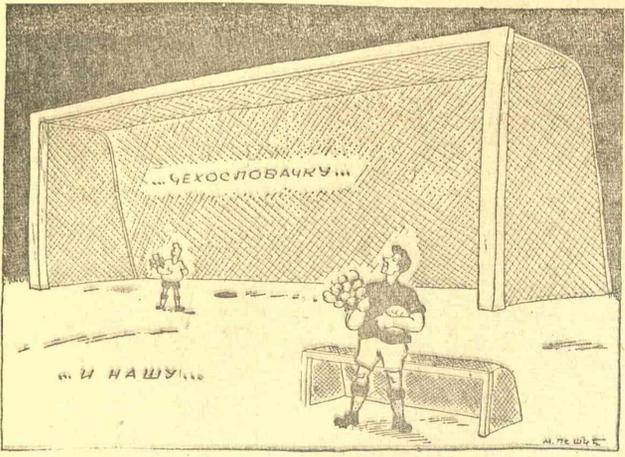
Са првим летњим данима било је предвиђено да се отворе и нове биоскопске летње баште, и то: на Калемегдану, у Стаљинградској улици и у школи број 18 у Шестом рејону. Предвиђен је био и кредит од 200.000 динара, да се уреди летња башта у Шестом рејону. Међутим, ми се већ налазимо на прагу лета. Спарни и врели дани све више узимају маха, скоро ће сасвим оладати. Шта је са биоскопским летњим баштама?

Други рејон, на чијој се територији налази летња башта у Стаљинградској улици, не може да се одлучи по којој би цени уступио Градском филмском предузећу ову башту за биоскопске представе. Најзад је некако смислио и затражио 12.000 динара, месечно за четири пута недељно, колико би се одржавале ове вечерње биоскопске представе. Сума прилично велика!

Одређени кредит од 200.000 динара за уређивање баште у Шестом рејону није довољан. То чак није довољно ни за поправку летње баште на Калемегдану. А кад се узме у обзир још и то да нема довољно филмских апаратура, да и ове са којима се сада ради нису исправне, онда остаје да Београд има и даље само две летње баште: биоскопа „Звезде“ и „Београда“.

Наравно, све ово што је наведено морало би претстављати озбиљне сметње за испуњење предвиђених планова. Али, ако се надлежни из Другог рејона позабаве озбиљније питањем од колике је важности омогућавање радном народу да за време лета има биоскопске представе, онда би са више ра-

Врата и голмани за...

...репрезентацију у будућем сусрету Чехословачка—Југославија

ПРВИ МАСОВНИ ИЗЛЕТ РАДНИКА И НАМЕШТЕНИКА БЕОГРАДА НА ФРУШКУ ГОРУ

Позив Месног синдикалног већа Београда радницима и намештеницима за полазак на први излет ове летње сезоне у Врдицик прихваћен је са великим одушевљењем.

На први излет у Врдицик кренуло је 645 радника и радница из разних козарских, дрводељских и комуналних предузећа. Рано ујутру 11 о. м. испред железничке станице почели су се окупљати радници. Око 5.30 часова, ујутру била је окупљена већ велика група старијих и млађих радника и омладине весело разговарајући како ће провести свој први излет. У 6.15 часова кренуло је посебни воз из Београда кроз сремске равнице према Фрушкој Гори.

Одмах по доласку воза у Врдицик кренуло се у шуму и након пешачења од 45 минута група је застала и разместила се крај једног пропланка у хладу по шумарима. Тамбурашки оркестар културно-уметничког друштва „Никола Тесла“ после закуске, прихватио се својих инструмената и весела маса трудбеника укватала се у коло, дајући одржавање одушевљењу на овом излету. Поред општег весеља, које је владало међу радницима, културно-уметничко друштво „Никола Тесла“ извело је свој кратки уметнички програм фолклорних игара и хорских песама, што је нарочито одушевљено излетнике који су овај програм посматрали на природној позорници лепе Фрушке Горе.

Неке групе, које воле планинарство, кренуле су даље у брда према врху Змајевца и Венца, одакле се простире леп поглед на читаву околину и на Дунав.

После програма настављено је весеље. Једна група дрводељаца из културно-уметничког друштва „Градимира“ својим лепим хорским песмама забављала је излетнике. Предвече се појавила жеља код излетника да погледају утакмицу која се одиграла у Врдицику између Фд „Рудар“ и Фд „Илија“, док су понеке групе још остале у шумама, а неки су снели да разгледају насеља рудара, шетајући се стрмим улицама Врдицика. На самој станици приређено је заједничко

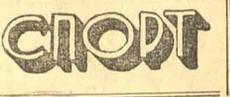
ко весеље са радницима и мештанима Врдицика. Ово је био завршетак једног веселог дана у природи који су радници провели далеко од Београда. Задовољни што су провели леп и весело дан у природи, излетници су се песмом освештали враћајући да сутра наставе рад у својим предузећима на испуњавању задатака у производњи.

Ово је први излет на овако масовној бази, и свакако да је на овом излету било и проузаста у самој организацији излета. Одговорни другови испред месних одбора нису имали преглед свог чланства, нити су из подружница одредили одговорне другове за своју групу, што је доводило до непотребних објашњавања са одговорним другом из Месног синдикалног већа. Исто тако убудуће пре поласка на излет, треба се унапред повезати са Месним синдикалним већем или месним народним одбором излетница, што би умногоме допринело бољој организацији излета.

Други излет, 18 маја, биће приређен у Сремске Карловце и на Стражилово. На другом излету подружнице које крећу на излет треба да одреде одговорног друга за своју групу, који ће бити жива спољна између организатора излета и излетника. Затим, већ унапред треба да се пријаве они излетници који желе да иду на планину, да планинаре, своје вођи групе јер је то потребно из тих разлога што имамо другове из планинарског одбора Фисса-а, који су нам се ставили на расположење и желе да покажу радницима лепоте наших планина и драг планинарства. Поред ових масовних излета даље од Београда месни одбори и подружнице треба да организују излете на Авалу, где Месно синдикално веће има своју излетничку кућу, коју је преузело од Фискултурног савеза Србије, а исто тако и недељне излете у Кошутњак.

Ови излети умногоме ће допринети здрављу наших радника и зато треба организацију излета да схватимо као свој стални и непрекидни задатак. М. ПАВЛОВИЋ

Улога и значај физкултуре у Петогодишњем плану

За изградњу спортских објеката и набавку материјала утрошиће се 900 милиона динара

Петогодишњи план електрификације и индустријализације земље омогућиће стварање срећнијег и лепшег живота за све народе наше републике. Фискултури је у Петогодишњем плану посвећена велика пажња јер, како је то рекао друг Кардељ делегатима I конгреса ФИСАЈ-а „није уопште могуће замислити ни благостање и безбедност народа, нити благостање и срећан живот људи без подизања здравља и физичке снаге човека.“ Наша физичка култура постаје, са изменом наше друштвене стварности, прека потреба широких народних маса, које су је свесрдно прихватиле, тако да се данас широм наше домовине фискултуром бави велики део народа а нарочито Народна омладина села и града.

Закон о Петогодишњем плану посећује велику пажњу фискултури и народном здрављу. Чл. 19, тач. 6 поменутог закона гласи: „Фискултурном одстоју омладине посветити велику бригу и инвестирати за изградњу разних спортских грађевина и набавку неопходног материјала за развој фискултуре 900 милиона динара.“

Правилна расподела ових инвестиција прешла је у дужност Комитета за фискултуру при Влади ФНРЈ, који ће преко фискултурних комисија при претседништвима влада народних република, Фискултурног савеза Југославије, Народне омладине Југославије и Јединствених синдикала Југославије правилно извести све припреме за почетак радова.

Са стварањем нове државе, са истинском народном влашћу, приступило се и правилном решавању и омасовљењу физичке културе код нас, што раније, за време претходних режима, није никада чињено. Наше народне власти увиделе су да смо ми у фискултурном погледу прилично заостали, да смо без спортских грађевина и рекреација. Због тога се одмах приступило сањавању планова за градњу фискултурних стадиона и набавку рекреација. Комитет за фискултуру при Влади ФНРЈ поделио је свој петогодишњи план за расподелу добијених инвестиција од 900 милиона динара у три дела. Инвестиције се деле на: савезног, републиканског и локалног значаја.

Објекти савезног значаја

На објекте савезног значаја утрошиће се 480 милиона динара. Са тим новцем уредиће се скакаоница на Планици и биће подигнут спортски дом за љубитеље спорта и госте из иностранства. План предвиђа изградњу вештачких клизалишта у Љубљани, Загребу и Београду, која ће омогућити тренинг нашим клизачима на леду у свако доба године. Биће сagraђени пливачки стадиони у Београду и Зимица пливалишта у Загребу и Београду, чиме ће се омогућити омасовљење пливачког спорта.

Веслачки стадиони у Београду и Дубровнику даће потрастра и воље за даљи разви-

так наших веслачких кадрова. Такође ће бити изграђена и мотоциклистичка писта. На новосаграђеном модерном стрелишту и на спортским ваздухопловним базама које ће бити изграђене у Вршцу, омогућиће се солидна предвојничка обука наших омладинаца.

Неколико малих стадиона послужиле ће међуградске сусрете и мање међународне приредбе. За велике приредбе биће изграђени велики стадион у Београду који ће моћи да прими око 80.000 гледалаца. Овај стадион биће трећи по величини у Европи. Поред стадиона налазиће се Институт за фискултуру. Најповољнији терен за изградњу овога стадиона налази се на Бањици.

Предвиђена је такође изградња зимских дворана за фискултуру и спорт. Поред овога биће подигнути смучарски домови и станице на Копаонику, Платку, Јахорини, Шару и Дурмитору.

Инвестиције републиканског значаја

Инвестиције републиканског значаја исто су тако важне за омасовљење фискултуре по народним републикама. Према плану предвиђа се изградња Школе за фискултуру у Народној Републици Словенији, а самим тим и стадиона у Марибору, отвореног пливалишта и смучарске станице.

У Хрватској ће бити изграђени следећи фискултурни објекти: стадиони у Загребу, Сплиту и Осјеку; зимско и отворено пливалиште на Сушама, Дубровнику и Загребу; фискултурна школа у Загребу и смучарска скакаоница на Платку.

Фискултурна изградња Народне Републике Србије предвиђа градњу: стадиона у Новом Саду, Нишу и Приштини; мотоциклистичке писте у Београду, стрелишта у Крагујевцу; смучарске станице на Бесној Кобили; отворена пливалишта у Нишу и Приштини. У Народној Републици Босни и Херцеговини предвиђа се изградња стадиона у Сарајеву; изградња зимског и отвореног пливалишта у Сарајеву, затим школе за фискултуру, стрелишта и спортске ваздухопловне базе у Сарајеву.

Изградња у Народној Републици Македонији треба да обухвати следеће спортске грађевине и објекте: стадион у Скопљу и Битољу, фискултурни дом у Скопљу, смучарске станице на Мавровим Хановима и Солунској Глави; мотоциклистичку писту у Скопљу, отворена пливалишта у Скопљу и Битољу и водну станицу у Охриду.

За Народној Републику Црну Гору предвиђена је изградња стадиона у Титограду, фискултурни дом и отворено пливалиште у Титограду, водна станица у Херцеговном и смучарска станица у Колашину.

Објекти локалног значаја

За објекте локалног значаја који ће се градити при већим окружним и сремским фискултурним центрима предвиђена

је сума од укупно 80 милиона динара.

Такође је предвиђена изградња фискултурних објеката при свим већим индустријским центрима и у радничким насељима. Ови објекти биће типизирани и изграђивани добровољним радом, помоћу масовних организација, при чему ће Народна омладина Југославије и Јединствени синдикати дати знатан удео. Нарочита пажња биће посвећена подизању фискултурних школа, јер је оспособљавање стручних кадрова од велике важности за развој фискултуре.

Фискултурне рекреације, које су досад биле набављане једино из иностранства, произвођаче у нашој земљи, јер ће зато бити подигнута фабрика.

Изградња фискултурних грађевина и објеката као и домаћа израда рекреација омогућиће омасовљење фискултуре, омогућиће да фискултуру прихвати најшире народне масе и да је сматрају својом здравственом и животном потребом. На тај начин пословица: „У здравом телу здрав дух“ добиће прави и потпуни смисао.

Младен БАЛАБАН

Од недеље до недеље КРОЗ СПОРТСКЕ СУСРЕТЕ У БЕОГРАДУ

Два коментара о успесима и пропустима

Главни одбор Фискултурног савеза Србије доделио је заставници похвалне фискултурним организацијама на територији Народне Републике Србије, које су се својим залагањем и радом, како на омасовљењу фискултуре, побољшању техничких квалитета такмичара и уздизању кадрова и допринели су у изградњи земље кроз мајско такмичење, највише итакле. Најбоље друштво у Србији је „Јединство“ из Смедерева, средњошколски актив гимназије у Пироту, сеоска актив „Сутјеска“ у Ваљеву, Дубровић у Београду, похвалена друштва су: „Црвена звезда“ из Београда и „Борац“ из Чачка.

Најбоље друштво у Београду

„Црвена звезда“ има 4445 чланова, који активно раде кроз 16 секција и 12 огранака. За значку фискултурника такмичи се 3.085 фискултурника, који имају досада 3.217 испуњених норми. Систематски тренира 1666 чланова, те је на кроз друштво извело највише такмичара: 4.883. За Савезни слет спрема се 600 фискултурника. У оквиру „Недеље за значку фискултурника“, која се завршила 16 маја, „Црвена звезда“ позвала је сва београдска друштва и активе: ко ће више такмичара извести на такмичење, који се досада нису такмичили, ко ће имати најдисциплинованије такмичаре и ко ће спровести најбољу организацију такмичења.

„Црвена звезда“ је служила за пример београдским друштвима и у првом делу мајског такмичења је била похваљена. Објективно судећи, ово друштво је можда могло још више постићи, али је карактеристично да је „Црвена звезда“ једино друштво у Београду које се похваљује. У Београду има дванаест друштава, великих друштава, којима, више мање, стоје на ра-

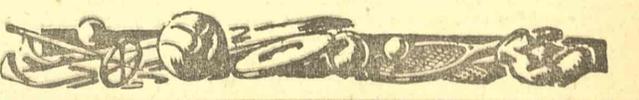
сполагању многи услови, које друштва у унутрашњости немају: терени, руководиоци, рекреације и томе слично. Поједина фискултурна друштва из Београда нису чак ни водила евиденцију о успесима у мајском такмичењу нити су послала извештај о томе.

Једна златна значка фискултурника у Београду

Пре неколико дана, Центар за значку фискултурника регистровао је један успех у Београду: Вељко Ронац положио је све норме за златну значку фискултурника.

Вељко Ронац је истакнути свестран фискултурник и руковођац. Он је члан Републиканског центра за значку фискултурника и члан разних спортских одбора ФИСАЈ-а. Прошле године био је, као инструктор, на радовима на изградњи Посавског канала. Сада је на терену као организатор и предавач на теоретским са средске руковођице.

Данас у Народној Републици Србији има десетине и десетине носилаца златне значке фискултурника. У Београду, међутим, досада само Вељко Ронац! То је врло карактеристична чињеница, која се нарочито истиче, када се узме у обзир, да су такмичари у Београду у повољнијим приликама, него у појединим местима у унутрашњости. Из прегледа, који је објављен о броју такмичара и броју положених норми у Београду, може се јасно закључити да су београдска друштва посветила недовољно пажњу такмичењу. Дакле, један важан задатак су оставили да се сам од себе развија. Треба, као пример, истаћи друштво „Јединство“ из Смедерева, које је такмичење организовао много боље и данас има 176 носилаца значке фискултурника! А сва београдска друштва укупно једног једино!

★ ЖИВОТ И РАДУ СССР ★

Совјетски Кировског рејона

Кировски рејон налази се у оном делу Москве који је одavno познат под именом Замоскворечје. Границе рејона пружају се већим делом дуж реке Москве. По површини и броју становника Кировски рејон спада међу средње рејоне совјетске престонице, али на његовој територији раде велики заводи и фабрике. Ту је и железничка станица која прима возове из Донбаса, тако богатог угљем. У привредном животу Москве Кировски рејон игра видну улогу. Велики део његовог становништва сачињавају радници, инжењери, техничари и њихове породице.

Сложено је и разнолико галеријство рејона с његовом мрежом комуналних предузећа, радioniца које су у служби свакодневних потреба грађанства, школа, магацина, културних установа, итд. Привредним и културним животом рејона руководи Рејонски совет депутатства трудбеника и његов Извршни одбор. Дужност им је да се старају о потпуном задовољењу

свих потреба трудбеника. Совјет Кировског рејона има 186 депутата које су трудбеници изабрали општим, једнаким, тајним и непосредним гласањем. Ко су ти људи којима је поверено часно звање депутата? Сви су се они истаили својим вршењем јавних дужности или радним подвизима. Доказали су на делу своју оданост отаџбини, показали су се одличним организаторима и руководиоцима маса. Таква је, например, мајстор једног завода за прераду кожа Александар Јерманов. Наставницима Кировског рејона, као и његовим становницима, добро је познато име заслужног педагога Јелене Зоолове. Радници успеси истаили су и инжењера Владимира Шленичникова, директора завода „Црвени бљав“, наставницу Марију Софронову и многе друге депутате Рејонског савеза.

Рејонски совет је највиши орган власти у рејону. Свака два месеца он одржава своје седнице, на коме се разматрају најважнија питања рејонског

живота. У временским размацима између заседања Извршни одбор обавља текуће послове, уз сарадњу сталних комисија. Наш Рејонски совет има осам сталних комисија: станбену, комуналну, трговинску, школску, здравствену, прехранбену, индустријску и буџетску. Треба истаћи да сваки рејонски совет сам одређује број комисија и делопруг њихових проблема, полазећи увек од месних опшности. Комисије обично одржавају седнице једном месечно, а радом тих заседања руководе депутати који располажу великим радним искуством и познати су као заслужни јавни радници. Делатношћу индустријске комисије нашег Савеза руководи депутат Напалов инжењер — стручњак за питање енергетике. Школска комисија ради под руководством искусног педагога Софронова.

Индустријска комисија ставила је у скоро, после свестраног разматрања, предлог о прелиминарну отаџбина из текстилних и шивачких фабрика. Комунална комисија разматрала је план пребацивања комуналних предузећа Кировског рејона (културна, перјоника итд.) на пливачко гориво и већ је спровела тај план. На иницијативу свога претседника школске комисије је организовала индивидуалну наставу за децу која су успела рата и евакуације застала у школовању. Делат Софронова укључила је у тај рад већину педагога нашег рејона.

Сталне комисије припремају сав неопходан материјал за наредно заседање Рејонског савеза. Комисије проучавају разна питања, израђују предлоге итд. Као што је већ речено, на заседањима Рејонског савеза разматрају се најважнији проблеми живота рејона: годишњи план, буџет рејона, припремање школских зграда за следећу годину, радови на што бољем уређењу рејонске територије итд. Размотрили смо на једном заседању петогодишњи план развоја нашег рејона.

Према том плану, Кировски рејон добиће до краја своје владавине неколико десетина вишестратних кућа. Станбена површина повећаће се за 45.000 квадратних метара. Још 5.000 станова биће пребачено на снабдевање пливом. Површина под велонилном троутроју ће се проширити. Друге метроа и тролџбусна постројења знатно дужи. Много ће се радити на асфалтирању улица.

Тај обимни план захтева од свих нас свакодневни марљиви рад и умешно руковођство. О старење плана претставља најважнији задатак Извршног одбора Рејонског савеза.

Извршни одбор, изабран од Рејонског савеза, има једанаест чланова, међу које спадају претседник, четири његова

заменика и одговорни секретар. Извршни одбор заседава једном недељно. Питања о којима се расправља на његовим седницама многобројна су и разнолика. На пример, примера ради, дневни ред једне од споразумних седница Извршног одбора. На тој седници прошлци су врло завршћу фазау предмет о старатељству; разматрање су пријаве о поматању иноносних мајки као и мајки са више деце; проучене су претставне по питању додељивања станова говорено је о припремама за трговину освежавајућим напицима у току лета итд. Извршни одбор утврдио је резултате извршења плана снабдевања станова пливом у првим месецима 1947 године. До краја ове године биће пребачен на снабдевање пливом 2.641 стан на територији Кировског рејона.

Значајне задатке извршују, исто тако, одељења рејонског Извршног одбора — опште, планско, одељење за народно образовање, одељења за заштиту здравља, финансијско, одељење за социјално обезбеђење, одељење за заштиту материјала, културно, трговачко и друга. За време Великог отаџбинског рата у Москви се знатно повећао број индивидуалних површина и помоћних пољопривредних газдинстава разних предузећа и установа. Настojeћи да пружи помоћ тим површинама и газдинствима, Извр-

шни одбор створио је пољопривредно одељење. Пре неколико година основано је и одељење за одликована. Оно припрема документе и материјал за одликовање материја са више деце, као и за одликовање Медаљом за предан рад у годинама рата.

Извршни одбор руководи такође и привредним и трговачким предузећима рејона. У његов делопруг спадају рејонски индустријски труст, комунални труст, станбена управа, труст за путеве, установа која се стара о зеленилу итд.

Врста Извршног одбора широм су отворена сваком трудбенику. Свако може да се обрати Извршном одбору у вези с ма којом својом лично ствари. За пријем трудбеника по личним питањима одређени су нарочити часови и тај се пријем врши свакодневно. Сваког радног дана пријем посетилаца траје најмање четири часа. Посетнице примљују претседник Извршног одбора, његови заменици и одговорни секретар. У часовима пријема они се не баве никаквим другим радом.

Старање о добру трудбеника, о процату Совјетске државе прожима целу делатност сваког совјетског човека, ма на ком се он положају налазио. У знаку тог старања развија се делатност сваког рејонског савеза и његовог извршног одбора.

Николај ПАЧУГИН

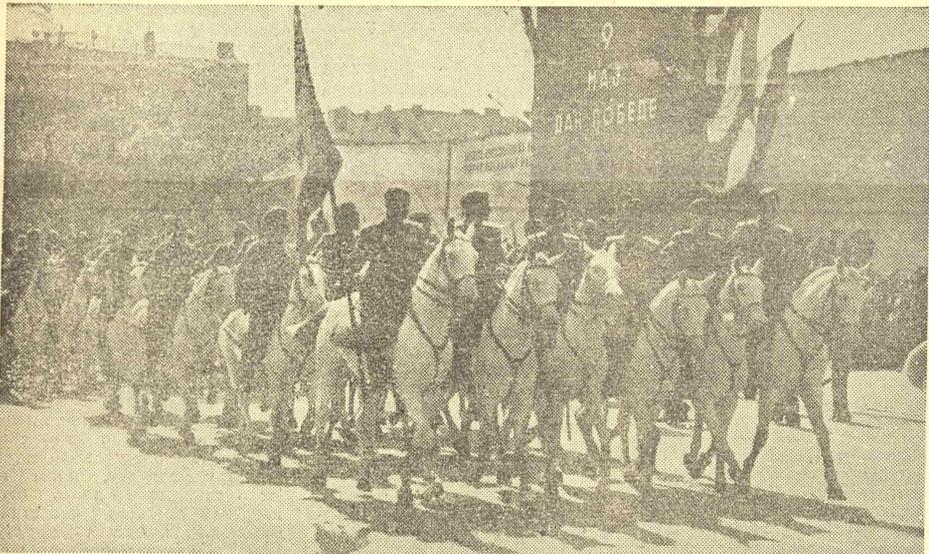
20th ПОВЕДЕ

Масе Београђана одушевљен о поздрављају своју Армију

Чврстим и одлучним кораком, у парадном маршу, продефиловала је пешадија испред трибина, поздрављајући свог Врховног команданта Маршала Тита

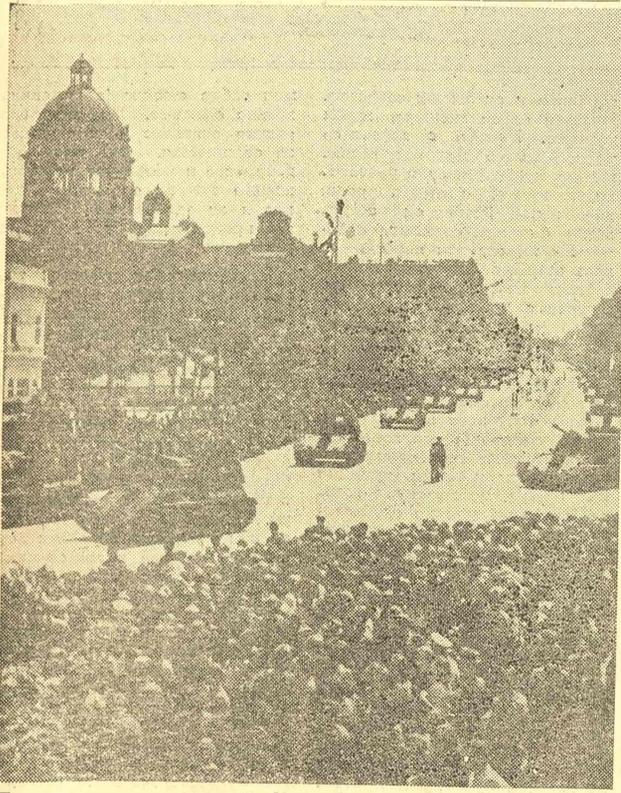

Ковица дефилије испред трибина на паради Поведе

Тешка артиљерија у паради

Девети мај 1947 године, другу годишњицу победе над мрачном фашистичком тиранијом, наша народна Армија прославила је у знаку спремности да бди над мирним стваралачним радом наших трудбеника града и села. Наша славна Армија — победница, чувар мира и безбедности, продефиловала је на дан Поведе поред свог врховног команданта маршала Тита показујући нашим народима своју високу способност и наоружање.

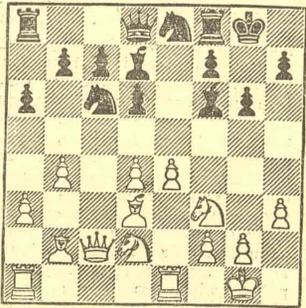

Дуга колона самоходних оруђа протућала је улицама Београда

ШАХ

Исправан план одбране

Благодарни преимућству првог погеза и добром знању теорије отварања беломе често полази за руком да уђе у ореднишницу са јаком иницијативом, коју најчешће даје добро изграђено средиште. Не припрема ли црни исправну одбрану, већ вуче каква пасиван потез или ослаби непотребно неку тачку, врло лако може да му позиција дође до слома. За пример дајемо следећи положај из једне турнирске партије:

Бели има два јака пешака у средишту и прети да изврши притисак на противнички положај са е4—е5. Црни је ту претњу олако узео и безбрижно вукао 1... f7—f5, после чега је дошло 2) е4—е5, d6:e5; 3) d4:e5, Lf6—g7; 4) Ld3—e4. Сада је црни коњ на пољу е6 двапут нападнут, а само једаред покривен. Уклопи ли га, тада пада топ а8.

Из овога примера се јасно види од коликог је значаја за одбрану да свака тачка буде добро покривена, а овакви потези да буде саставни део плана у сузбијању противничког напада. Да се црни држао тога правила, он не би слабо себи поље е6 покретом

пешака, иницијатива би противник тада имао могућности да дође до материјалног преимућства.

Омладински шах у Совјетском Савезу

Већ пре светског рата на омладинским утакмицама у Совјетском Савезу учествовало је по неколико стотина хиљада играча. Са свега 16 до 18 година постали су мајстори Сислов,

Болеславски и Бронштајн. Сада је најмлађи совјетски мајстор Тајманов, који има 20 година. Он је шах научио у десетој години живота у шаховском клубу Лењинградског дворца пионира, где он сада држи шаховска предавања и стара се о шаховској организацији.

Сада је у току турнир за омладински шампионат Москве, на коме учествује осам хиљада ученика. Досад се нарочито истакао 14-годишњи И. П.

Чаплински, који је већ првокатегорник, а очекује се од њега да ће ускоро бити и мајсторски кандидат. И сам Ботвиник се заинтересовао за овог младог шахисту и изјавио да му претстоји велика будућност у шаху. На омладинском шампионату Москве Чаплински је победио низ шахиста по годинама старијих од њега, а врло лепе резултате је постигао и у слободним партијама са појединим мајсторима.

Хоризонтално: Орган Фискултурног савеза Југославије, совјетски историчар и писац о Наполеоновој најезди на Русију; 2) не трпи застарелост; талас, јединица за мерење силе, први баснописца; 3) гомила, јавља се у ваздуху после кише, река у Албанији, свежа; 4) тежинска мера, површинаска мера (трећи падеж), место боравка; 5) орган који даје млако, упитна заменица, облик глагола пружити, својствени начин писања; 6) вектор, део радија; 7) симболична птица, композитор омладинске химне, иницијали писца књиге »На Дрини ћуприја«, о-тима, (народни израз); 8) препирка, сиротан (народни израз), наше жешко име; 9) служи уместо шећера, товарна животиња, писац Жерминала, е-тирски краљ који је победио Римљане уз огромне жртве; 10) љубав (грчки), горуца, чега, жила кудавица; 11) наш генијални научник, синишан.

УКРИЋЕНЕ РЕЧИ

лац главне улоге у филму »Камени цвет«; 13) два иста самогласника, хита (наређе), вода (француски); иницијали писца књиге »Двадесетдеветогодишње велике Октобарске социјалистичке револуције, предлог, иницијали чувеног француског писца; 15) исто што и под 5) вертикално, преживљавање при спавању (други падеж), предлог; 16) два самогласника, полазно место тркача, облик помоћног глагола; 17) имитирати коња, наш омиљени песник поникао у народноослободилачкој борби; 18) просторија (француски), очаравајући приказ; 19) једна европска омладинска организација чији се чланови и данас боре

против угњетача, старозаветна личност.

Решење из прошлог броја
Хоризонтално: 1) НОПОК, Хомић; 2) Тирана, к, епитар; 3) опал, крв; Лаба; 4) го, сета, даире, Ртан, ач; 5) они, епидерм, Товер, ера; 6) матура, Давичо; 7) НОЈ, пљима, »Капитал«; пан; 8) И. Т. (Иван Тургењев), Епох, неука, Саси, та; 9) кера, Ела, тани; 10) Алеути, и, Глинка; 11) »Осман«, Валоа.

Вертикално: 1) Того, ника; 2) Нипон, »Отелос«; 3) ораси, јерес; 4) Пале, Наум; 5) он, темпо, та; 6) ка, Ана, лх, Ин; 7) ити; 8) дум; 9) деран; 10) кара, ес; 11) Крим, кули; 12) кр, Дика; 13) етапа; 14) ови; 15) вит; 16) хе, реч, ас, гв; 17) оп, трола, ла; 18) Мила, стия; 19) итање, пијано; 20) чабар, Атика; 21) Фоча, »Нана«.

